

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
« _____ » _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Фінанси»

на тему: Фінансовий контролінг як система ефективного управління
підприємством

Здобувача групи Ф.м-21 Касьяна Ігора Антоновича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ігор КАСЬЯН
(підпис)

Керівник завідувачка кафедри, д.е.н., проф. Лариса ГРИЦЕНКО _____
(підпис)

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

Лариса ГРИЦЕНКО

_____ (підпис)

«06» листопада 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістр

Здобувача групи Ф.м-21 інституту БіЕМ
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Касьяна Ігора Антоновича

Тема роботи: Фінансовий контролінг як система ефективного управління підприємством

Затверджено наказом по СумДУ № 1341-VI від «24» листопада 2023 р.

Термін здачі здобувачем завершеної роботи «06» лютого 2023 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

- вивчення сутності фінансового контролінгу, його функцій – аналізу та контролю, а також методичного інструментарію;
- аналіз управління майном та капіталом в системі фінансового контролінгу на прикладі ТОВ «СУМИ-СЕВ»;
- оцінка та контроль фінансовий ризиків підприємства;
- розробка рекомендацій до оптимізації ефективності фінансової діяльності в системі фінансового контролінгу підприємства.

Дата видачі завдання: «06» листопада 2023 р.

Керівник завідувачка кафедри, д.е.н., проф. Лариса ГРИЦЕНКО _____

(підпис)

Завдання прийнято до виконання «06» листопада 2023 р.

_____ Ігор КАСЬЯН

(підпис)

ABSTRACT
of the Masters's Degree Qualification Thesis
on the topic:
Financial Controlling as a System of Effective Company's Management
by Ihor Kasian

The main content of the bachelor's degree qualification thesis is presented in 35 pages. The work includes a list of 35 references, 11 tables, 9 figures and 3 appendices.

Relevance of the Topic: In the contemporary business landscape, the dynamics of global markets and the complexities of financial environments necessitate sophisticated management approaches. Financial Controlling emerges as a strategic tool that enables companies to navigate uncertainties, make informed decisions, and secure sustainable growth. This research addresses the pertinent need to understand and implement effective financial controlling systems to ensure the long-term viability of enterprises.

The primary objective of this research is to provide a comprehensive analysis of Financial Controlling and its multifaceted functions. By examining the essence of Financial Controlling, dissecting its role in analysis and control, and proposing optimization strategies, this study aims to contribute valuable insights for practitioners, academics, and policymakers alike. The direction of the research is to enhance the understanding of how Financial Controlling can be leveraged as a systematic approach to achieve and maintain financial health within organizations.

This research aspires to be a valuable resource for professionals seeking to enhance their understanding of Financial Controlling and its practical implications for effective company management. By addressing these questions, the study aims to contribute to the ongoing discourse on financial management strategies, fostering a more robust and resilient business environment.

The research is aimed at disclosing the theoretical and practical aspects of financial controlling with a view to determining its role in the system of effective enterprise management.

Research methods: The study employed various research methods, including analysis, induction, deduction, logical generalization (for examining theoretical and methodological aspects of financial controlling within the enterprise). Comparative, horizontal and vertical analysis were utilized for evaluating the company's assets and capital, while coefficient analysis was applied for assessing the financial condition. Additionally, correlation analysis, SWOT analysis, and forecasting methods were used to identify the development prospects of the enterprise.

Main Findings: This research explores the role of Financial Controlling as a pivotal system in enhancing the management effectiveness of companies. The study delves into the essence of financial controlling, its functions in analysis and control, and the optimization of the financial state within the framework of the financial controlling system of enterprises. Through an exhaustive exploration of both theoretical and practical dimensions, the study unfolds several key findings that contribute to a deeper understanding of the subject.

The analysis of the essence, characteristics, and objectives of Financial Controlling elucidates its fundamental role as a strategic management system. It is revealed as a dynamic and adaptive tool that addresses the complexities of modern business environments.

The examination of analysis and control functions within Financial Controlling unveils their critical significance in informed decision-making and risk mitigation. These functions are integral components of Financial Controlling, empowering organizations to proactively manage financial challenges.

A comprehensive exploration of the methodological toolkit for implementing Financial Controlling on enterprises outlines practical approaches and tools. This section provides valuable insights into the application of Financial Controlling methodologies in real-world business scenarios.

The integration of Financial Controlling emerges as a crucial factor for effective company management. The findings emphasize the need for a holistic approach that incorporates Financial Controlling principles into the broader organizational strategy, thereby fostering financial stability and sustainable growth.

The practical aspects of organizing an Financial Controlling system on enterprises involve a detailed discussion on a comprehensive analysis of the financial condition of the enterprise. It further includes an evaluation of financial risks and strategies for optimizing the financial state within the Financial Controlling framework.

In the second section, we conducted a practical analysis to assess the financial condition of "SUMY-SEV" LLC. The analysis revealed a consistent growth in the company's assets and capital, indicating its stability and potential opportunities. There is a positive trend in the economic value-added indicator, reflecting successful strategies and management decisions to optimize financial and economic activities. A comparison with the competitor, "Keramfort" LLC, provides opportunities for refining development strategies and enhancing competitive advantages. The forecast of achieving a positive economic value-added by 2028 underscores the effectiveness of management decisions and strategies developed within the framework of financial controlling.

The conducted correlation analysis of key financial indicators of "SUMY-SEV" LLC and the SWOT analysis allowed us to gain a deeper understanding of the internal and external environment of the company. The correlation analysis focused on studying relationships between financial indicators and other key aspects of the company's activities. The results obtained enable the identification and evaluation of potential patterns and trends in the financial operations of "SUMY-SEV" LLC, providing a more accurate forecast of potential challenges and opportunities the company may face in the future. Meanwhile, the SWOT analysis identified the strengths and weaknesses, as well as opportunities and threats that the company encounters in the market. The results of the SWOT analysis are informative and can serve as a basis for developing effective development strategies and enhancing competitiveness. Optimizing the financial state within the financial controlling system is a strategic task for achieving positive results in the long term.

This research contributes to the existing body of knowledge by offering a nuanced understanding of Financial Controlling as a dynamic system for effective management. The findings provide practitioners and academics with actionable insights for implementing Financial Controlling in diverse organizational contexts.

In summary, the main findings of this research underscore the integral role of Financial Controlling in shaping the financial landscape of enterprises. The study offers a comprehensive perspective that bridges theoretical concepts with practical applications, fostering a deeper appreciation of Financial Controlling as a strategic asset for contemporary business management. The study encompasses crucial facets of financial controlling and contributes to a deeper understanding of its significance in contemporary business management.

Validation of the research findings. The main findings of the qualification thesis have been published in academic work: Hrytsenko L. L., Kasyan I. A., Karnaukh E. I. Financial controlling in the context of effective enterprise management. *Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System* : Materials of the International scientific and practical conference / ed.: L. L. Hrytsenko, I. V. Tyutyunyk – Sumy : Sumy State University, 2022. P. 20–22.

The practical value of the research findings. The research was conducted upon the request of the «SUMY-SEV» LLC (order letter No. 01 dated 06.11.2023). The obtained results have been applied in its activities (letter dated 05.12.2023) in the formulation of strategic directions for improving its financial condition.

The bachelor's degree qualification research is comprehensive and is related to the study titled «Financial Controlling as a System of Effective Company's Management» by Ye. Karnaukh. It is a comprehensive study that combines a theoretical analysis of various functions of financial controlling and a practical analysis of a specific enterprise from different positions. This approach allows to provide recommendations for optimizing the company's financial condition and develop strategies for improving financial controlling at it.

Keywords: financial controlling, financial condition analysis, financial indicators, financial stability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 Теоретичні аспекти фінансового контролінгу як системи ефективного управління підприємством	7
1.1 Сутність, характеристики та завдання фінансового контролінгу	7
1.2 Аналіз та контроль як функції фінансового контролінгу на підприємстві. 13	
1.3 Методичний інструментарій реалізації фінансового контролінгу на підприємстві	16
2 Практичні аспекти організації системи фінансового контролінгу на підприємстві.....	21
2.1 Комплексний аналіз фінансового стану ТОВ «СУМИ-СЕВ»	21
2.2 Оцінка фінансових ризиків в системі фінансового контролінгу ТОВ «СУМИ-СЕВ».....	30
2.3 Оптимізація фінансового стану у системі фінансового контролінгу підприємства.....	37
Висновки	42
Список використаних джерел	44
Додаток А Дослідження теоретичних аспектів фінансового контролінгу підприємства.....	48
Додаток Б Практичні особливості проведення аналізу.....	52
Додаток В Фінансова звітність ТОВ «СУМИ-СЕВ» та ТОВ «Керамфорт» за період 2020-2022 рр	53

ВСТУП

У сучасному світі, де бізнес-середовище піддається непередбачуваним змінам та вимагає високого рівня ефективності функціонування, фінансовий контролінг визначається як стратегічна система, спрямована на забезпечення ефективного управління підприємством. Саме тому виникає необхідність розуміння сутності фінансового контролінгу в умовах сучасного змінного економічного середовища.

Об'єкт дослідження – фінансові відносини та процеси щодо організації фінансового контролінгу на підприємстві.

Предмет дослідження – теоретично-практичні особливості аналізу та контролю як функцій фінансового контролінгу.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів фінансового контролінгу задля визначення його ролі у системі ефективного управління підприємством. З цією метою ставляться наступні завдання:

- аналіз сутності, характеристик та завдань фінансового контролінгу;
- вивчення функцій аналізу та контролю у системі фінансового контролінгу підприємства;
- розгляд методичного інструментарію реалізації фінансового контролінгу на підприємстві;
- ознайомлення з особливостями організації фінансового-господарських відносин на прикладі підприємства;
- фінансовий аналіз підприємства;
- аналіз фінансових ризиків підприємства та їх контроль;
- визначення способів оптимізації фінансово-господарської діяльності підприємства.

У ході дослідження були використані такі методи дослідження, як: аналізу, індукції, дедукції, логічне узагальнення (при розгляді теоретико-методичних аспектів фінансового контролінгу на підприємстві); порівняння, горизонтальний та вертикальний аналіз (при проведенні аналізу майна та капіталу підприємства), також коефіцієнтний аналіз (при проведенні аналізу фінансового стану), кореляційний аналіз, SWOT-аналіз та метод прогнозування (при визначенні перспектив розвитку підприємства та шляхів до оптимізації його діяльності).

Робота складається з двох основних розділів. Перший розділ присвячений теоретичним аспектам фінансового контролінгу, зокрема його характеристикам, аналізу, контролю та методичному інструментарію. Другий розділ фокусується на практичних аспектах, включаючи комплексний аналіз фінансового стану аналізованого підприємства, визначення фінансових ризиків та порівняння тенденцій його економічного розвитку з підприємством-конкурентом, що дозволяє визначити шляхи до оптимізації фінансового стану підприємства у системі фінансового контролінгу. Обсяг роботи – 35 сторінок основного тексту.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавчі акти України, матеріали періодичних видань, результати наукових досліджень вітчизняних та закордонних економістів з питань фінансового контролінгу, а також фінансова звітність ТОВ «СУМИ-СЕВ» та ТОВ «Керамфорт».

Апробація матеріалів роботи та їх оприлюднення в наукових виданнях:

Гриценко Л. Л., Касьян І. А., Карнаух Є. І. Фінансовий контролінг в контексті ефективного управління підприємством. *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. – Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 25–26.

Практичне значення отриманих результатів: роботу виконано на замовлення ТОВ «СУМИ-СЕВ» (лист-замовлення № 01 від 06.11.2023), отримані результати впроваджені у діяльності ТОВ «СУМИ-СЕВ» (довідка від 05.12.2023).

Дослідження проведене двома здобувачами та складає комплексну кваліфікаційну роботу з Карнаухом Є. І.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ ЯК СИСТЕМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1 Сутність, характеристики та завдання фінансового контролінгу

У відомостях сучасної теорії та практики управління виникає термін «контролінг», який представляє собою різновид менеджменту, що займає важливе місце в управлінській ієрархії підприємств. Динамічні аспекти популярності поняття наведені на рис. А.1 та А.2. Зазначимо, що в сучасній фінансово-економічній літературі існує дефіцит наукових досліджень, присвячених ефективному впровадженню контролінгу, що зумовлено неповнотою розуміння сутності цього поняття та його ролі в управлінні.

Однією з ключових проблем є розбіжність трактування поняття «контролінг». Зокрема, вчені, як Шепелюк В. А., залишають його визначення предметом дискусії, що свідчить про різні підходи до його розуміння [31, с. 103]. Недолік чіткого розуміння базового поняття «контролінг» створює виклик для сучасних підприємств, оскільки відсутні чіткі рекомендації щодо формування концептуальних основ фінансового контролінгу.

Зафіксовано, що управління та контролінг мають спільну природу та взаємодіють в системі управління підприємством [31, с. 103]. Наше дослідження поглиблює цей аспект, визначаючи контролінг як концепцію інформації та управління, що визначає внутрішній баланс підприємства шляхом формування інформації про витрати та прибуток. Ця інформація надається керівництву для прийняття оптимальних управлінських рішень. У сучасній практиці управління контролінг розглядається як система, яка охоплює елементи фінансового контролінгу, інвестиційного контролінгу, контролінгу персоналу, маркетингового контролінгу та інших, залежно від специфіки діяльності підприємства [31, с. 102].

Наш внесок у це дослідження полягає в розширенні розуміння контролінгу як системи та виявленні його ролі в стратегічному управлінні економічними процесами на підприємстві. Подальший аналіз цього питання дозволить нам

здійснити критичний погляд на відомі концепції, визначаючи їхню застосовність та можливі обмеження у контексті ефективного управління.

У зв'язку з неоднозначністю та розмаїттям підходів до визначення фінансового контролінгу в сучасній літературі, ми пропонуємо провести бібліографічний огляд основних трактувань цього поняття. Задачею є визначення загальних рис, що об'єднують трактування фінансового контролінгу, а також виявлення відмінностей у підходах авторів. Висвітлюючи різноманіття поглядів на фінансовий контролінг, ми сподіваємося внести власний внесок у розуміння його суті та ролі в ефективному управлінні підприємством. Підходи авторів наведені в табл. А.1.

Після проведення дослідження можемо зауважити, що такі автори як Шепелюк В. А. [31], Кулікова, Є. О. та Трунько К. Ю. [16], Олійник Л. А. Олійник Л. А. [20], Скрипник Г. [25], Демчук Н. І. [8], Голод К. О. [4], Лисьонкова Н. М. [18] розглядають поняття «фінансовий контролінг» зі сторони функціонального підходу.

Такі автори як Кальченко О. [12], Лазоренко В. В. [17], Коваль Н. О., [14]. розглядають поняття «фінансовий контролінг» зі сторони інституційного підходу.

Розглянемо детальніше деякі з підходів. Шепелюк В. А. визначає фінансовий контролінг як систему управління, спрямовану на досягнення оперативних та стратегічних цілей підприємства за допомогою конкретних методів та інструментів [31, с. 102-103]. Кулікова, Є. О. та Трунько, К. Ю. бачать фінансовий контролінг як цілісну систему методів планування, обліку, аналізу та контролю, регулюючи кількісними показниками фінансовий менеджмент [16, с. 154]. Олійник, Л. А. розглядає фінансовий контролінг як систему управління для досягнення оперативних та стратегічних цілей підприємства [20, с. 49].

Кальченко О. визначає фінансовий контролінг як систему правил, процедур, інструментів та механізмів, що забезпечують контроль за фінансовими процесами для ефективної та стабільної фінансової діяльності підприємства [12, с. 296]. Лазоренко В. В. описує фінансовий контролінг як підсистему контролінгу, яка забезпечує управління фінансами підприємства за допомогою методів і

інструментів фінансового менеджменту [17]. Коваль Н. О. розглядає фінансовий контролінг як систему, яка координує взаємозв'язок між інформаційною базою, аналізом, плануванням та контролем, спрямовану на підвищення ефективності фінансово-економічних рішень [14, с. 54].

Серед загальних рис визначених трактувань можемо визначити наступне:

- усі автори підкреслюють важливість фінансового контролінгу як системи управління для досягнення мети та завдань підприємства;
- виділяють роль фінансового контролінгу у координації різних фінансових процесів та внутрішньої і зовнішньої інформації;
- акцентують на ефективності та стабільності фінансової діяльності як основній меті фінансового контролінгу.

Що стосується відмінностей, то основні серед них полягають в акцентуванні на функціональному чи інституційному аспекті. Також деякі автори більше наголошують на методах та інструментах, тоді як інші визначають поняття як систему правил і процедур. Загалом, наш бібліографічний огляд відображає варіації у розумінні фінансового контролінгу та підкреслює загальні та відмінні аспекти серед представлених підходів до трактування категорії «фінансовий контролінг».

На наш погляд, фінансовий контролінг представляє собою цілісну систему управлінських методів та інструментів, спрямовану на забезпечення ефективного планування, обліку, аналізу та контролю фінансових процесів підприємства. Його основна мета полягає в забезпеченні функціональної підтримки фінансового менеджменту, оптимізації використання фінансових ресурсів та прийнятті ефективних управлінських рішень. Фінансовий контролінг спрямований на досягнення стратегічних та оперативних цілей підприємства шляхом систематичного аналізу та регулювання фінансової діяльності з урахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на його фінансовий стан.

Завдання фінансового контролінгу включає в себе широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення ефективного управління фінансами підприємства та зниження ризиків. За поглядами авторів, фінансовий контролінг на промисловому

підприємстві визначається комплексним спектром завдань. Кальченко О. [12, с. 296], в своїй роботі, підкреслює важливість забезпечення дотримання законодавства, достовірності фінансової та управлінської звітності, контролю за фінансовою політикою та оптимізацією витрат. Також автор вказує на важливість контролю за ризиками, оцінки фінансового стану та розробки рекомендацій для підвищення результативності. З іншого боку, Сіренко Н. М. та Семенюк А. І. [24, с. 150] акцентують увагу на веденні обліку за різними категоріями та моніторингу параметрів, а також на необхідності аналізу та планування в управлінні різними аспектами, такими як фінанси, виробництво, якість та інші. Обидва підходи підтверджують значення фінансового контролінгу як комплексної системи для забезпечення стабільності та ефективності діяльності підприємства.

На наш погляд, в основі фінансового контролінгу лежать завдання, узагальнені на рисунку 1.1. Ці завдання спрямовані на створення ефективної системи фінансового управління, яка забезпечує стабільність, стійкість та розвиток підприємства в умовах конкурентної економіки.

Говорячи про особливості та принципи фінансового контролінгу, розглянемо бачення різних науковців. Автор Чупрін Є. С. визначає особливості фінансового контролінгу на підприємствах, які важливо враховувати при формуванні управлінської стратегії. Він підкреслює необхідність визначення етапів, напрямків, форм і способів реалізації фінансової стратегії, орієнтацію на довгострокове функціонування на ринку та задоволення інтересів зацікавлених сторін. Також, автор вказує на важливість оперативної релевантної інформації та постійного моніторингу ключових показників зовнішнього середовища. Він наголошує на зосередженні уваги на особливостях економічної діяльності та оперативності даних про фінансово-господарську діяльність структурних підрозділів. Основні принципи фінансового контролінгу, як вказано автором, включають спрямованість системи на забезпечення фінансових стратегій виробництва, велику кількість функцій контролінгу, простоту, гнучкість та своєчасність побудови системи, а також принцип цільової спрямованості, що визначає напрямок фінансової системи відповідно до зазначених цілей. Автор

розглядає також принципи управління при фінансовому контролінгу, вказуючи на їхню інтеграцію з комплексною системою управління компанією, системність організації та управління фінансовими засобами, можливість альтернативних рішень та вироблення стратегії управління для прорахування наслідків прийнятих рішень [1, с. 307-306].

Також, важливо наголосити, що найчастіше фінансовий контролінг поділяють на два види [8, с. 160]:

- стратегічний;
- оперативний.

Висвітлюючи погляди Демчука Н. І. та Ткаченка Г. А., оперативний фінансовий контроль включає планування та оцінювання середньо- та короткострокових цілей, а також постійну оцінку ризиків. Цей підхід орієнтований на миттєві аспекти управління, дозволяючи ефективно реагувати на зміни у середовищі підприємства. З іншого боку, стратегічний фінансовий контроль фокусується на плануванні та оцінюванні довгострокових цілей і стратегій, використовуючи фінансові показники як інструмент для визначення оптимальних шляхів досягнення цих цілей. Цей рівень контролю спрямований на формування і утримання конкурентних переваг та стійкості підприємства у довгостроковій перспективі. Такий діалог між стратегічним та оперативним контролем надає комплексний підхід до фінансового управління, що сприяє ефективній взаємодії різних інструментів і процесів в цілому [8, с. 160].

Отже, в рамках першого підрозділу роботи детально розглянуто поняття фінансового контролінгу, включаючи його сутність, характеристики та основні завдання. Особлива увага приділена аналізу функціонального та інституційного підходів до визначення цього поняття, що дозволяє отримати глибше розуміння його ролі в системі управління підприємством. Результати бібліографічного огляду виявили ключові аспекти фінансового контролінгу, що становлять основу для подальшого розгортання дослідження. Це допомагає чітко сформулювати функціональні обов'язки та роль фінансового контролінгу у контексті системи управління підприємством та ефективністю його діяльності.

Дотримання законодавства і внутрішніх нормативів	Забезпечення відповідності фінансової діяльності підприємства чинному законодавству та внутрішнім стандартам
Достовірність та точність звітності	Контроль за процесами складання фінансової та управлінської звітності для забезпечення їхньої достовірності, правильності та точності.
Оптимізація витрат і максимізація прибутку	Розробка стратегій оптимізації витрат та максимізації прибутковості для досягнення фінансового успіху
Контроль за ризиками	Виявлення, оцінка та мінімізація ризиків, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства
Аналіз фінансового стану	Проведення систематичного аналізу фінансово-господарської діяльності для виявлення тенденцій та проблем
Розробка рекомендацій	Виділення та розробка рекомендацій для підвищення ефективності та результативності функціонування підприємства
Мотивація персоналу	Створення системи мотивації персоналу для досягнення стратегічних цілей підприємства
Спостереження за змінами в зовнішньому середовищі	Моніторинг та аналіз змін в економічному, соціальному та політичному середовищі для вчасного реагування на негативні тенденції
Планування та бюджетування	Розробка ефективних стратегій планування та бюджетування для досягнення поставлених цілей

Рисунок 1.1 – Завдання фінансового контролінгу

Джерело: складено автором на основі [24, с. 150; 12, с. 296].

1.2 Аналіз та контроль як функції фінансового контролінгу на підприємстві

У сучасних умовах динамічного ринкового середовища фінансовий контролінг визнається ключовою складовою ефективного управління підприємством. Однією з основних функцій фінансового контролінгу є аналіз та контроль, спрямовані на забезпечення оптимального фінансового стану підприємства та максимізацію його результативності. Цей підрозділ присвячений детальному розгляду цих важливих аспектів, розкриваючи характеристики, які стосуються аналізу та контролю в рамках фінансового контролінгу. Поринувши в цей розділ, вивченням його різноманітних аспектів та методик, ми матимемо можливість глибше зрозуміти роль та вплив аналізу та контролю на стабільність та стратегічний успіх підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища.

На рис. 1.2 представлено загальне бачення різновидів фінансового аналізу.

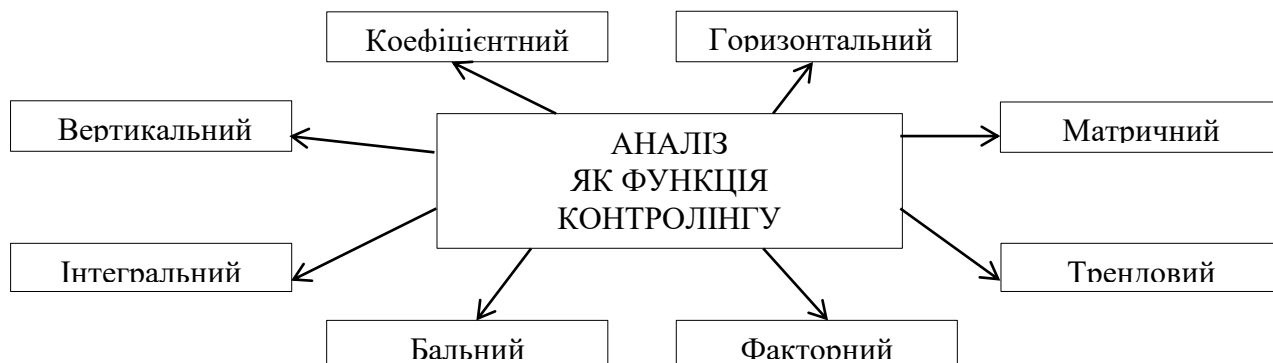

Рисунок 1.2 – Різновиди аналізу як функції фінансового контролінгу

Джерело: складено автором на основі [22, с. 163; 10]

Функція аналізу у фінансовому контролінгу часто реалізується за допомогою методу коефіцієнтного аналізу, який враховує різноманітні фінансові коефіцієнти. Цей метод, що базується на розрахунку відносних показників фінансового стану, відомий як надзвичайно точний, за умови правильної інтерпретації результатів [22, с. 163]. Основним інформаційним джерелом для такого аналізу є фінансова звітність підприємства, яка укладається на основі

бухгалтерського обліку [10, с. 131]. Форми фінансової звітності, такі як «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал» та примітки до річної фінансової звітності, надають інформацію для розрахунків [32].

Аналіз фінансового стану підприємства через фінансові коефіцієнти є ефективним та широко використовуваним підходом. В Україні, на сьогоднішній день, найбільш поширений метод оцінки фінансового стану охоплює показники фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності, майнового стану та рентабельності [19, с. 41]. Проведення коефіцієнтного аналізу на базі зведеної фінансової звітності дозволяє розраховувати значну кількість відносних аналітичних показників, більше 200 одиниць за деякими оцінками. Вибір конкретних показників повинен визначатися завданнями, які потрібно вирішити [32]. Для додаткової глибини аналізу рекомендується вивчати динаміку показників протягом різних звітних періодів [22, с. 164; 19, с. 41].

Натомість функція контролю передбачає проведення систематичних заходів та процедур, спрямованих на визначення та документування фактичних показників діяльності підприємства, а також їхнє порівняння з плановими значеннями для визначення результативності прийнятих управлінських рішень. Контроль охоплює не лише порівняння фактичних та планових показників, а й аналіз вірогідних відхилень, допустимість початкових передумов та узгодженість методології і змісту планового процесу. Контролер, спільно з менеджерами, проводитиме аналіз інформації, інтерпретуючи його результати. Головна мета контролю – створення гарантій виконання планів та підвищення ефективності управлінського процесу. Задачею контролера є пояснення економічного змісту результатів порівняння та надання допомоги менеджерам у розумінні причин відхилень. Здійснюючи ці функції, контролер дозволяє менеджерам самостійно знаходити оптимальні рішення та втручається лише у випадках, коли це стає необхідним для вирішення проблем чи корекції шляху досягнення поставлених завдань [21, с. 176-177].

Аналіз та контроль, як важливі функції фінансового контролінгу на підприємстві, реалізуються через комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами. Наше бачення висвіtimo наступним чином:

1. Аналіз фінансового стану: реалізація функції аналізу передбачає систематичний розрахунок різноманітних фінансових коефіцієнтів, таких як ліквідність, фінансова стійкість та рентабельність. Засновуючись на фінансовій звітності підприємства, ми отримуємо об'єктивну картину його фінансового здоров'я. Даний аналіз дозволяє точно визначити сильні та слабкі сторони, а також виявити можливості для оптимізації фінансових процесів.

2. Контроль результативності: функція контролю фінансового контролінгу забезпечує системний моніторинг фактичних результатів порівняно з планованими. Передбачено визначення відхилень та їх аналіз, забезпечуючи постійну відповідність стратегічних планів та реальної діяльності підприємства. Крім того, враховуються ризики та можливості для оперативного втручання в разі потреби.

3. Інтегральний підхід: впроваджується інтегральний метод аналізу, об'єднуючи різні аспекти фінансового стану підприємства. Це дозволяє забезпечити комплексний погляд на ситуацію та визначити стратегічні напрями для підвищення фінансової ефективності.

Таким чином, наш підхід до аналізу та контролю у сфері фінансового контролінгу є не лише системним, але і гнучким, забезпечуючи адаптацію до змін в економічному середовищі та швидке реагування на виклики ринку.

Отже, фінансовий контролінг в сучасному управлінні є системою, яка враховує та поєднує аналіз та контроль, щоб забезпечити ефективність управлінських рішень та підвищити фінансову стабільність підприємства. Такий інтегрований підхід дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан, забезпечуючи тим самим довгостроковий успіх підприємства в умовах змінного економічного середовища.

1.3 Методичний інструментарій реалізації фінансового контролінгу на підприємстві

У сучасних умовах динамічного розвитку бізнес-середовища, важливим елементом успішного функціонування будь-якого підприємства стає ефективний фінансовий контролінг. Цей механізм визначається не лише виявленням фінансових ризиків та аналізом ефективності фінансових рішень, але й належним використанням методичного інструментарію. Тож, ми розглянемо ключові аспекти методичних підходів до реалізації фінансового контролінгу на підприємстві, висвітлимо основні інструменти та їхню роль у забезпеченні стабільності та ефективності фінансової стратегії. Вивчення цього питання дозволить визначити оптимальні методології та інструменти для забезпечення фінансової стійкості та досягнення стратегічних цілей підприємства. Тобто, у цьому підрозділі хочемо відзначити значущість та різноманітність методів інструментарію фінансового контролінгу для забезпечення ефективного управління підприємствами.

Науковці, такі як Шепелюк В. А. [31, с. 103-104], виділяють ряд ключових методів та інструментів фінансового контролінгу, серед яких:

- система директ-костингу та стандарткост;
- аналіз точки беззбитковості;
- ABC-аналіз;
- функціонально-вартісний аналіз;
- SWOT-аналіз;
- бюджетування;
- бенчмаркінг та інші.

Важливо враховувати, що застосування цих методів може варіюватися в різних країнах. За результатами порівняльного аналізу Гузара Б. С. (табл. А.2), відзначено, що в Німеччині, США, Польщі та Україні використовують

різноманітні підходи до фінансового контролінгу. Наприклад, у Німеччині акцент робиться на SWOT-аналізі, вартісному ABC та XYZ-аналізах, а в США – на бенчмаркінгу та Balanced Scorecard.

Вважаємо за необхідність звернути увагу на наявність терміну «balanced scorecard» (BSC) (збалансована система показників). При цьому наукова література свідчить, що ключові показники ефективності насправді досить тісно пов'язані з концепцією збалансованої системи показників (BIS – Balanced Indicator System), концепція яких розробляється узгоджено із баченням та стратегіями компанії. Як правило, використовують чотири стовпи, серед яких фінанси, внутрішні бізнес-процеси, освіта та розвиток, а також клієнти [34, с. 3043-3044].

Таким чином, дослідження Гузара Б. С. [7] вказує на необхідність урахування особливостей країн при виборі методів та інструментів фінансового контролінгу для оптимальної адаптації до умов конкретного підприємства. Використання цього методичного інструментарію стає ключовим елементом управління фінансовою стратегією та досягнення позитивних результатів у фінансовій діяльності підприємства.

На думку автора, що підтверджено даними з таблиці, найбільш використовуваний метод стратегічного фінансового контролінгу – SWOT-аналіз, тому ми застосуємо цей інструмент фінансового контролінгу у практичній частині нашої роботи.

Загальний стан резервної системи відображається у вартісному вираженні шляхом зіставлення чистих активів інтегрованого ризику і хеджованих чистих активів, а також використання механізму SWOT-аналізу, основне правило якого базується на конкретній залежності: розмір прийнятного ризику дорівнює сумі сильних сторін резервної системи підприємства за мінусом суми слабких сторін резервної системи та розміру прийнятного ризику [27, с. 33]. Також, у цьому напрямку вважаємо необхідним у подальшому практичному аналізі розглянути аналіз ризиків у системі фінансового контролінгу.

Як пише Танасієва М. М. [27, с. 31], ймовірність виникнення ризиків розраховується шляхом визначення співвідношення кількості не вигідних економічних факторів, що впливають на діяльність певного підприємства або організації, до загальної кількості випадків у статистичній вибірці:

$$Рй.р. = \frac{Еф.р.}{Еф.д.} \quad (1)$$

де, Рй.р. – ймовірність ризику;

Еф.н. – економіко-несприятливі фактори господарської діяльності;

Еф.х. – загальна кількість факторів господарської діяльності [27, с. 31].

За словами автора, при аналізі можливих втрат можна враховувати як їхню конкретну суму в грошовому еквіваленті, так і використовувати розрахункове значення, що враховує ймовірність виникнення ризику. У формалізованому вигляді це представляється наступним чином [27, с. 32]:

$$\sum П = Рй.р. * Во \quad (2)$$

Рй.п. – ймовірність появи економічних втрат;

Во – вартісна оцінка можливих втрат підприємства.

Еф.х. – загальна кількість факторів господарської діяльності.

На основі проведеного дослідження, присвяченого фінансовому контролінгу, можна зробити кілька вагомих висновків. У ході дослідження ретельно розглянуті та систематизовані методи та інструменти фінансового контролінгу, представлені у наукових джерелах, таких як робота Шепелюка В. А. [31] та дослідження Гузара Б. С. [7]. Одним із ключових методів фінансового контролінгу, що використовується на підприємствах, є SWOT-аналіз. Цей інструмент стратегічного управління дозволяє визначити сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, що допомагає у вирішенні проблем та

прийнятті обґрунтованих стратегічних рішень. Дослідження також вказує на важливість збалансованої системи показників (BSC) у фінансовому контролінгу. Цей метод дозволяє комплексно враховувати фінансові, внутрішні бізнес-процеси, освітні та розвиткові аспекти підприємства У контексті використання SWOT-аналізу в практичній частині дослідження підкреслено його важливість як ефективного інструменту стратегічного фінансового контролінгу. Аналіз ризиків у системі фінансового контролінгу, здійснений в роботі Танасієвої М. М. [27, с. 32], вказує на важливість врахування ймовірності виникнення ризиків при плануванні та прийнятті рішень. Цей підхід може значно підвищити ефективність системи фінансового контролінгу. Отже, висновки здійсненого дослідження свідчать про важливість та актуальність фінансового контролінгу в управлінні підприємствами. Його ефективне впровадження сприяє забезпеченню фінансової стабільності, стратегічного розвитку та уникненню можливих ризиків.

Також, на наш погляд, аналіз EVA (економічної доданої вартості), ЕВІТ (прибутку перед відрахуванням відсотків і податків) та ЕВІТДА (прибутку перед відрахуванням відсотків, податків, амортизації) можна вважати інструментами фінансового контролінгу підприємства. Кожен з цих показників надає різні перспективи щодо фінансової продуктивності і ефективності підприємства. Ці показники можуть бути використані як інструменти фінансового аналізу для оцінки різних аспектів фінансової продуктивності підприємства. Вони допомагають управлінцям та інвесторам зрозуміти, наскільки ефективно використовуються ресурси підприємства та які частини діяльності приносять найбільший внесок у створення вартості.

У цьому розділі ми глибоко дослідили сутність, характеристики та завдання фінансового контролінгу. З'ясували, що ця система включає в себе комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективності фінансового управління підприємством, покликану виявляти та вирішувати можливі проблеми, а також сприяти досягненню стратегічних цілей. Детально розглянувши функції фінансового контролінгу, ми зосередили увагу на аналізі та контролі як ключових компонентах цієї системи. Зазначили, що аналіз дозволяє отримувати об'єктивну

інформацію про фінансовий стан підприємства, в той час як контроль включає в себе систему заходів для перевірки та порівняння фактичних результатів з плановими. Реалізуючи ці функції, фінансовий контролінг стає ефективним інструментом управління, що сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства. Методичний інструментарій фінансового контролінгу виявився різноманітним та багатогранним, охоплюючи такі важливі аспекти, як SWOT-аналіз, аналіз ризиків, та інші. При цьому присутня важливість обрання оптимального інструментарію з урахуванням конкретних завдань та потреб підприємства. Основні висновки з даного розділу полягають у визначенні фінансового контролінгу як необхідної складової ефективного управління підприємством, а також виявленні ключових аспектів його реалізації, які будуть базою для подальшого аналізу та дослідження в інших розділах дипломної роботи.

2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Комплексний аналіз фінансового стану ТОВ «СУМИ-СЕВ»

Практична частина нашого дослідження орієнтована на аналіз діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Суми-СЕВ». Товариство з обмеженою відповідальністю «Суми-СЕВ» було створене 16 грудня 2008 року. З 26 грудня 2008 року є платником податку на додану вартість [28, 26].

Основна діяльність підприємства за КВЕД – 46.73. оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням [28, 26]. Для здійснення підприємницької діяльності ТОВ «Суми-СЕВ» має орендований у ПрАТ «Сумське підприємство «Агротехсервіс» складський майданчик за адресою: 40020 Сумська обл., м.Суми, пр. Курський буд.№105, що відображено у Формі 20-ОПП [28, 26]. Для розвантаження чи навантаження товару на складському майданчику працює автотранспортувач, взятий в оренду у Засновника по Договору оренди майна, про що повідомлено Формою 20-ОПП. Товариство з обмеженою відповідальністю «Суми-СЕВ» має на балансі основні засоби офісного призначення.

На підприємстві згідно зі штатним розписом зазвичай працює на постійній основі 3 працівників. За фінансову діяльність відповідає бухгалтер.

Одним з основних конкурентів по географічному розташуванню і області функціонування ТОВ «Суми-СЕВ» є ТОВ «КЕРАМФОРТ» [29].

Основні постачальники:

- ТОВ «ГУД ВІН ХХІ»;
- ТОВ «ЕКО КЕРАМ»;
- ТОВ «Керамейя» [13];
- ТОВ «Виробнича компанія «ТОПОЛЯ»;
- ТОВ «АЕРОБУМ».

– Діяльність підприємства регулюються Цивільним та Господарськими Кодексами України, іншими законодавчими актами України та в рамках Конституції України [15, 5, 30, 23].

Розділ практичного аналізу, яка включає розрахунки та аналітику, пропонуємо почати з оцінки складу, структури та результативності використання активів ТОВ «СУМИ-СЕВ» за останні три роки, а саме за 2020-2022 роки. Для проведення цього аналізу можна використовувати фінансову звітність підприємства, зокрема його баланс.

Аналіз складу та структури активів підприємства на основі даних, визначених у табл. 2.1 вказує, що підприємство не має довгострокових активів. Це свідчить про можливість того, що підприємство в основному спрямоване на короткострокову діяльність або використовує альтернативні форми управління активами. Такий стан речей може виникнути з ряду причин, включаючи стратегічний підхід до управління ресурсами, швидкі та часті зміни в ринкових умовах, чи потребу відповідати оперативним вимогам. Подальший аналіз цього аспекту може розкрити стратегічні вибори та фактори, що впливають на структуру активів підприємства.

Таблиця 2.1 – Показники складу, структури та динаміки активів ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Рік						Відхилення	
	2020	Пит. вага, %	2021	Пит. вага, %	2022	Пит. вага, %	+, -	%
Необоротні активи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Оборотні активи	1363,5	100,00	1571,4	100,00	1813,5	100,00	450	33,00
Запаси	1230,7	90,26	1343,8	85,52	1009,4	55,66	-221,3	-17,98
Дебіторська заборгованість	99,9	7,33	205,9	13,10	720	39,70	620,1	620,72
Гроші та їх еквіваленти	7,8	0,57	0,3	0,02	0,3	0,02	-7,5	-96,15
Витрати майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші оборотні активи	25,1	1,84	21,4	1,36	83,8	4,62	58,7	233,86
Баланс	1363,5	100,00	1571,4	100,00	1813,5	100	450	33,00

Аналізуючи структуру активів протягом трьох років, варто відзначити значний розвиток оборотних активів, які збільшилися на 33,00% і досягли значення 1813,5 тис. грн. в 2022 році. Однак спостерігається різке зменшення запасів на 17,98%, зокрема у вартості товарів на складі, що може свідчити про оптимізацію запасів та ефективність управління запасами. Значущий ріст дебіторської заборгованості на 620,72% вказує на істотне збільшення кількості операцій, де клієнти отримують товари або послуги на умовах відстрочення платежу. Гроші та їх еквіваленти зменшились на 96,15%, що може вказувати на менший обсяг готівки або еквівалентів у порівнянні з іншими активами. Інші оборотні активи зросли на 233,86%, що може бути пов'язано з розширенням операцій або придбанням нових активів. Узагальнюючи, можна визначити, що підприємство демонструє переважно позитивну динаміку зростання оборотних активів, але важливо звертати увагу на ефективне управління запасами та дебіторською заборгованістю для збереження стійкості та ліквідності. Це підкреслює необхідність уважного контролю та оптимізації оборотних активів для підтримання стабільності та ефективності фінансової діяльності підприємства.

Переходячи до аналізу ефективності використання активів підприємства, пропонуємо звернути увагу на таблицю 2.2. У першу чергу, розглянемо коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів. Значення цього показника коливається від 0,52 до 0,89. Чим більше значення коефіцієнта, тим більше оборотних активів відносно необоротних. За останній рік спостерігається зростання цього показника, що може свідчити про ефективні тенденції, зважаючи на рекомендований норматив рівного співвідношення двох основних структурних елементів загальної суми активів підприємства. Коефіцієнт оборотності активів коливається від 0,84 до 1,21. Максимальне значення коефіцієнта оборотності активів спостерігається у 2021 р. Це свідчить про здатність підприємства ефективно використовувати свої активи для генерації доходів.

Таблиця 2.2 – Показники ефективності використання майна ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт оборотності активів	7,89	4,18	2,15
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	7,89	4,18	2,15
Коефіцієнт оборотності запасів	8,75	4,89	3,87
Коефіцієнт оновлення основних засобів	1,00	0,00	0,00
Коефіцієнт зносу основних засобів	-1,00	-1,00	-1,00
Коефіцієнт придатності основних засобів	2,00	2,00	2,00

Загалом, зосереджуючись на аналізі ефективності використання активів підприємства за період з 2020 по 2022 роки, можна визначити кілька ключових висновків. Спостерігається зростання коефіцієнта співвідношення оборотних та необоротних активів протягом останнього року, що свідчить про більше ефективне використання оборотних активів відносно необоротних. Зменшення коефіцієнта оборотності активів індикатор ефективності використання активів для генерації доходів. Проте, важливо враховувати конкретні характеристики галузі та підприємства. Спад коефіцієнта оборотності оборотних активів може бути пов'язаний із зменшенням швидкості обертання оборотних активів, але все ще залишається на прийнятному рівні. Коефіцієнт оборотності запасів показує зменшення швидкості обертання запасів. Коефіцієнт оновлення основних засобів наближається до нуля, вказуючи на потребу в стабілізації та можливі проблеми з оновленням активів. Коефіцієнт зносу та придатності основних засобів має від'ємне значення, що може свідчити про нездатність активів до подальшого використання. Коефіцієнт придатності, виходить за рамки нормативних значень, вказуючи на можливі проблеми з ефективністю управління основними засобами. Усі ці показники в сукупності вказують на позитивну динаміку в ефективності використання активів підприємства, але важливо приділяти увагу окремим аспектам, таким як управління запасами та оновленням основних засобів.

Пропонуємо подальший аналіз структури та компонентів капіталу підприємства, а також проведення оцінки динаміки його показників. Для ретельного аналізу структури та компонентів капіталу, також є доцільним

використання фінансового звіту (балансового звіту) підприємства, який, взагалі, надає інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал на конкретну дату. Цей звіт включає в себе детальні дані щодо структури капіталу та його джерел. Засновуючись на цих відомостях, була сформована таблиця 2.3.

Так, аналізуючи таблицю, що відображає склад, структуру та динаміку капіталу ТОВ «СУМИ-СЕВ» протягом 2020-2022 рр., можна зробити деякі спостереження.

Таблиця 2.3 – Динаміка складу, структури та динаміки капіталу ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр., тис. грн.

Показник	Рік						Відхилення	
	2020	Пит. вага, %	2021	Пит. вага, %	2022	Пит. вага, %	+, -	%
Власний капітал підприємства	917,2	67,27	1013,3	64,48	1144,6	63,12	227,4	24,79
Зареєстрований (пайовий) капітал	100	7,33	100	6,36	100	5,51	0,00	0,00
Капітал у дооцінках	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	817,2	59,93	913,3	58,12	1044,6	57,60	227,4	27,83
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Цільове фінансування	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточні зобов'язання і забезпечення	446,3	32,73	558,1	35,52	668,9	36,88	222,6	49,88
Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість:	6,9	0,51	0,5	0,03	43,9	2,42	37,00	536,23
Інші поточні зобов'язання	439,4	32,23	557,6	35,48	625	34,46	185,6	42,24
Баланс	1363,5	100,00	1571,4	100,00	1813,5	100,00	450	33,00

Протягом трьох років спостерігається значний розвиток фінансової структури підприємства, який відображається в ряді ключових показників. За цей період власний капітал підприємства виріс на 24,79%, досягнувши значення 1144,6 тис. грн. у 2022 році. Зміни в структурі капіталу також варто відзначити: зменшення питомої ваги зареєстрованого (пайового) капіталу та збільшення

власного капіталу відображають підвищення фінансової стабільності підприємства. Нерозподілений прибуток зріс на 27,83%, досягнувши 1044,6 тис. грн. Однак, зростання поточних зобов'язань і забезпечення на 49,88%, особливо через істотне збільшення поточної кредиторської заборгованості, може вказувати на збільшення фінансового ризику. Такий аналіз структури балансу свідчить про тенденції до покращення капіталовідносин та водночас підкреслює важливість уважного управління поточними зобов'язаннями для збереження стабільності підприємства.

Узагальнюючи, можна сказати, що підприємство продемонструвало стійке збільшення свого майна, яке підтримується позитивними тенденціями у всіх ключових показниках (рис. 2.1)

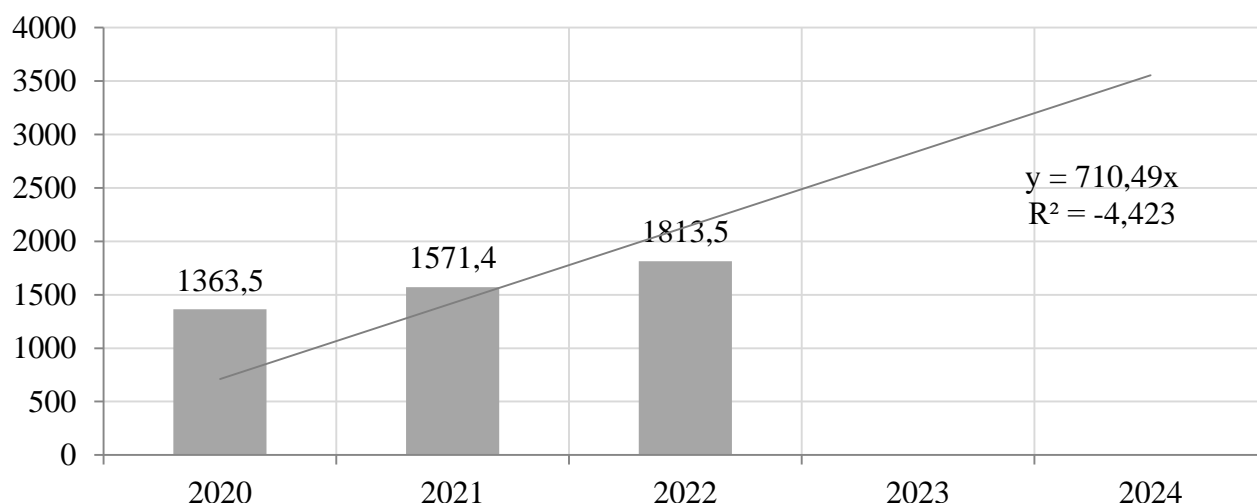

Рисунок 2.1 – Динаміка зміни активів і пасивів підприємства ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр, тис. грн.

Додатково на рис. 2.2 продемонструємо, що у структурі власний капітал перевищує поточні зобов'язання і забезпечення, що є позитивним, при цьому довгострокові зобов'язання відсутні.

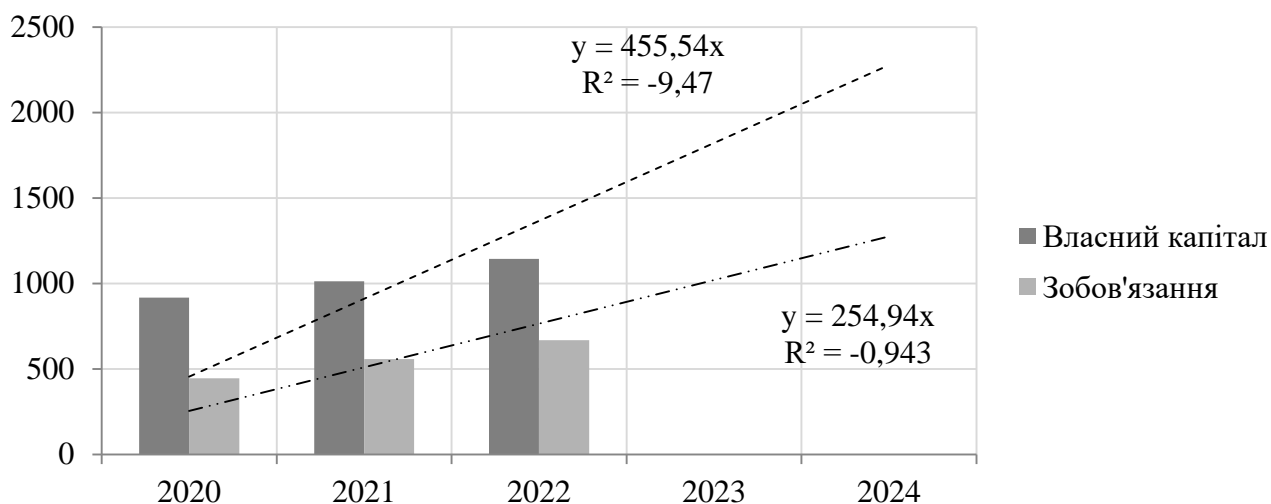

Рисунок 2.2 – Динаміка зміни обсягів власного капіталу та зобов'язань ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр, тис. грн.

Однак, також доречно зауважити, що відсутність довгострокових зобов'язань і забезпечень може обмежувати можливості розвитку та вказувати на недостатню капіталізацію підприємства. До того ж у такому варіанті значну увагу, щоб не піддаватись ризику недостатньої ліквідності, треба приділяти забезпеченню достатніх ресурсів щодо поточних зобов'язань, які є негайними для покриття у періоді.

Є необхідність більш детально проаналізувати ефективність використання капіталу, що можливо зробити за допомогою визначених коефіцієнтів у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Показники фінансової стійкості та ефективності використання капіталу ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,67	0,64	0,63
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,67	0,64	0,63
Коефіцієнт фінансової залежності	0,67	0,64	0,63
Коефіцієнт фінансового ризику (левериджу)	0,33	0,36	0,37
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,49	0,55	0,58
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,00	0,00	0,00

За період з 2020 по 2022 рр., коефіцієнти фінансової стабільності, фінансової незалежності та фінансової залежності залишилися сталими на рівні 0,67, 0,64 та 0,63 відповідно. Це свідчить про узгодженість фінансового стану підприємства. Коефіцієнт фінансового ризику (левериджу) зріс з 0,33 в 2020 р. до 0,37 в 2022 р. Це може вказувати на збільшення використання зовнішнього капіталу та зростання фінансового ризику. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів збільшився з 0,49 в 2020 р. до 0,58 в 2022 р., вказуючи на зростання використання довгострокового фінансування. Коефіцієнт короткострокової заборгованості залишається нульовим протягом усього аналізованого періоду. Коефіцієнт маневреності власного капіталу залишається нульовим, що може свідчити про відсутність заборгованості на власний капітал. Узагальнюючи, підприємство виявляє незалежність, але спостерігається збільшення фінансового ризику та використання довгострокового фінансування.

Далі пропонуємо провести аналіз платоспроможності ТОВ «СУМИ-СЕВ» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники платоспроможності ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт поточної ліквідності	3,06	2,82	2,71
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,02	0,00	0,00
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,30	0,41	1,20

Аналіз платоспроможності ТОВ «СУМИ-СЕВ» за роки 2020-2022 рр. дозволяє оцінити здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання та оплату зобов'язань. Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства залишається на високому рівні протягом розглянутого періоду, хоча відбувається певне зниження. Значення понад 1 вказує на те, що підприємство може легко виконати свої поточні зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує спроможність підприємства виконати свої зобов'язання, виключаючи запаси. Значення, близьке до нуля, може сигналізувати про певні труднощі у виконанні зобов'язань без продажу запасів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує,

наскільки підприємство здатне виконати свої зобов'язання, використовуючи лише найбільш ліквідні активи. Значуще зростання цього коефіцієнта у 2022 році може бути позитивним сигналом для платоспроможності підприємства. Отже, здатність ТОВ «СУМИ-СЕВ» виконувати свої фінансові зобов'язання залишається на високому рівні, але важливо продовжувати уважно спостерігати за цими показниками та при необхідності вживати заходи для підтримки стабільності платоспроможності.

Також проведемо аналіз ділової активності ТОВ «СУМИ-СЕВ» (табл. 2.6)

Таблиця 2.6 – Показники ділової активності ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт оборотності активів	7,89	4,18	2,15
Коефіцієнт оборотності обігових активів	7,89	4,18	2,15
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	11,73	6,49	3,41
Частка нерозподіленого прибутку у власному капіталі	0,89	0,90	0,91

Аналіз ділової активності ТОВ «СУМИ-СЕВ» за роки 2020-2022 рр. надає важливу інформацію про ефективність використання ресурсів підприємства. Коефіцієнт оборотності активів характеризує ефективність використання активів підприємства для генерації обороту. Зменшення цього показника може свідчити про певні труднощі в оптимальному використанні активів. Також зниження значення коефіцієнта оборотності обігових активів може вказувати на погіршення обіговості оборотних активів. Коефіцієнт оборотності власного капіталу відображає, наскільки ефективно підприємство використовує свій власний капітал для генерації прибутку. Зменшення цього коефіцієнта може вказувати на меншу ефективність використання власного капіталу. Частка нерозподіленого прибутку у власному капіталі вказує на частку прибутку, яка залишається нерозподіленою у власному капіталі. Постійне збільшення цієї частки є позитивним сигналом для підприємства та його власників. Узагальнюючи, аналіз ділової активності ТОВ «СУМИ-СЕВ» вказує на потребу уважно вивчати ефективність використання активів і капіталу для забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Узагальнена візуалізація коефіцієнтів представлена на рисунку Б.1. Так, проведений комплексний аналіз основних фінансових показників діяльності дозволяє нам перейти до наступної частини практичного аналізу для визначення більш точних висновків щодо ефективності фінансового контролінгу підприємства.

2.2 Оцінка фінансових ризиків в системі фінансового контролінгу ТОВ «СУМИ-СЕВ»

Проведення практичного аналізу оцінки фінансових ризиків у системі фінансового контролінгу підприємства ТОВ «СУМИ-СЕВ» є важливим етапом для забезпечення стабільності та ефективності управління фінансовою діяльністю. Практичний аналіз та оцінка фінансових ризиків є необхідними для забезпечення адекватного реагування на мінливість ринку та примноження можливостей для розвитку підприємства.

Аналіз ризиків ТОВ «СУМИ-СЕВ» пропонуємо провести за аналізом економічної доданої вартості підприємства за методикою, яку упорядкували у ході свого дослідження Гриценко Л. Л. та Деркач Л. С. [6, с. 46; 33]. При цьому вартість капіталу складає середні значення строкових депозитів та кредитів у 2020-2022 рр. [2-3]. Розрахункові результати представлено у таблицях 2.7 та 2.8, візуалізація на рис. 2.3.

Показники Economic Value Added (EVA) та його складові відображають фінансову ефективність ТОВ «СУМИ-СЕВ» протягом 2020-2022 років. Розгляд цих показників дозволяє зрозуміти динаміку фінансового стану підприємства та вплив його діяльності та фінансового контролінгу на економічну додану вартість.

У висвітленні прибутковості важливо розглянути ЕБІТ (Earnings Before Interest and Taxes) та ЕБІТДА (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and

Amortization). Зростання цих показників на 171.88% та 200.67% відповідно вказує на позитивні тенденції у прибутковості та операційній ефективності.

Таблиця 2.7 – Показники економічної доданої вартості ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр.

Показник	Одиниці виміру	Рік		
		2020	2021	2022
ЕВІТ	тис.грн.	-193,1	96,1	138,8
Витрати з податку на прибуток	тис.грн.	0,00	0,00	-7,5
НОРАТ	тис.грн.	-193,1	96,1	131,3
Активи	тис.грн.	1363,5	1571,4	1813,5
Поточні зобов'язання і забезпечення без векселів виданих	тис.грн.	446,3	558,1	668,9
Доходи майбутніх періодів	тис.грн.	0,00	0,00	0,00
ІС	тис.грн.	917,2	1013,3	1144,6
Власний капітал	тис.грн.	917,2	1013,3	1144,6
Частка власного капіталу		1,00	1,00	1,00
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	тис.грн.	0,00	0,00	0,00
Частка позикового капіталу		0,00	0,00	0,00
Вартість власного капіталу	%	10,9	8,34	6,82
Вартість позикового капіталу	%	13,03	13,29	13,48
WACC	%	10,90	8,34	6,82
EVA	тис.грн.	-10190,58	-8354,822	-7674,87

НОРАТ (Net Operating Profit After Taxes) підкреслює збільшення чистого прибутку на 168.00%, свідчаючи про покращення фінансової результативності.

Invested Capital (IC) відображає вкладений капітал, що зріс на 24.79%. Це підтверджує розвиток та збільшення активів компанії.

Weighted Average Cost of Capital (WACC) зменшився на 37.43%, вказуючи на оптимізацію витрат на капітал та підвищення фінансової стійкості.

Загалом EVA відображає економічну додану вартість, показник зріс на 24.69%, що є позитивним сигналом ефективності діяльності ТОВ «СУМИ-СЕВ».

На підставі динаміки показника Economic Value Added (EVA) та його складових можна визначити, що ТОВ «СУМИ-СЕВ» виявляє позитивні тенденції у фінансовій ефективності своєї діяльності протягом розглянутого періоду з 2020 по 2022 рік. Зростання EVA на 24.69% свідчить про збільшення економічної доданої вартості, яка створюється підприємством.

Таблиця 2.8 – Динаміка показника EVA та його складових на ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр., тис. грн.

Показник	Рік			Відхилення	
	2020	2021	2022	+/-	%
	-193,1	96,1	138,8	331,9	171,88
ЕВІТДА	-165,4	123,8	166,5	331,9	200,67
НОРАТ	-193,1	96,1	131,3	324,4	168,00
ІС	917,2	1013,3	1144,6	227,4	24,79
WACC, %	10,9	8,34	6,82	-4,08	-37,43
EVA	-10190,58	-8354,82	-7674,87	2515,71	24,69

Важливими аспектами покращення ефективності є збільшення прибутковості (виразилося у рості ЕВІТ і ЕВІТДА), зниження витрат на капітал (виразилося у зменшенні WACC), а також покращення операційної діяльності (виразилося у збільшенні НОРАТ та ефективному використанні капіталу).

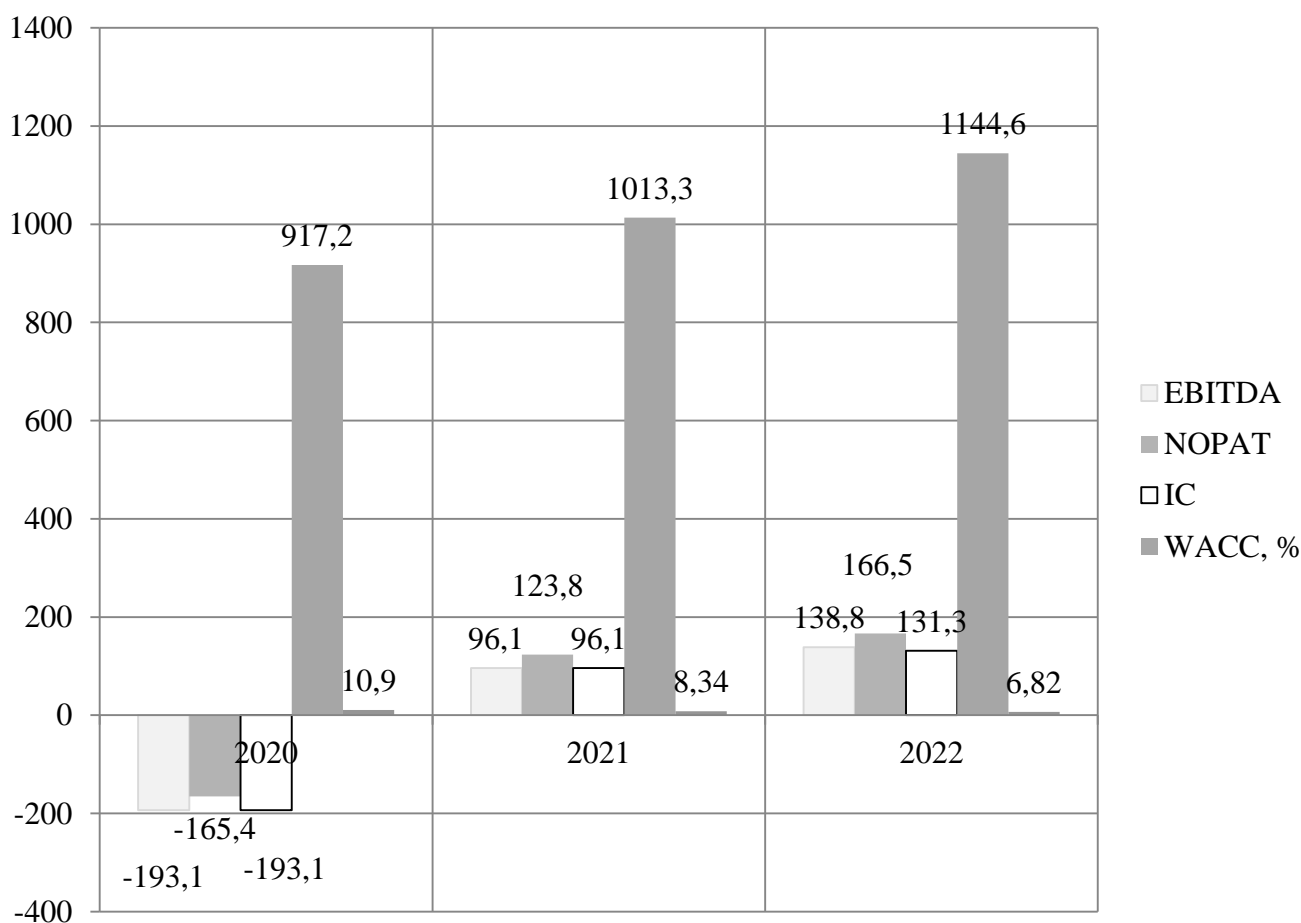

Рисунок 2.3 – Динаміка зміни розрахункових елементів економічної доданої вартості ТОВ «СУМИ-СЕВ» за 2020-2022 рр.

Загалом, позитивні зміни в цих показниках вказують на успішне стратегічне управління та фінансову стійкість ТОВ «СУМИ-СЕВ» в розглянутому періоді.

Однак, від'ємні значення показників EVA (Economic Value Added) та його складових можуть вказувати на те, що підприємство не здатне створити достатню економічну додану вартість для винагородження всіх власників капіталу та вкладників. Давайте розглянемо більш детально:

1. ЕВІТ (Прибуток до врахування витрат на відсотки та податки): від'ємне значення ЕВІТ свідчить про те, що компанія не забезпечує достатньо високий рівень прибутковості перед врахуванням витрат на відсотки та податки.

2. ЕВІТДА (Прибуток до врахування витрат на відсотки, податки, відрахування та амортизацію): від'ємне значення ЕВІТДА також показує низьку прибутковість компанії, адже воно враховує прибуток до впливу амортизації та відрахувань.

3. NOPAT (Чистий прибуток без залучення врахувань податків): від'ємне значення NOPAT означає, що чистий прибуток компанії до оподаткування також від'ємний, що може бути невиправданим для інвесторів.

4. EVA (Економічна додана вартість): від'ємне значення EVA свідчить про те, що підприємство не створює значущої економічної вартості для своїх власників.

5. WACC (Ваговий середній обліковий відсоток): негативний WACC може вказувати на те, що вартість капіталу перевищує рівень доходів, що може бути не вигідним для підприємства.

Для кращого розуміння пропонуємо провести порівняння показника економічної доданої вартості ТОВ «СУМИ-СЕВ» з його основним конкурентом, який працює у тій же сфері, мова йде про ТОВ «Керамфорт» (рис. 2.4 та табл. Б.1). Як бачимо, підприємство-конкурент не нарощує вартість, та має негативні значення, які не мають тенденції для покращення. Важливою перевагою ТОВ «СУМИ-СЕВ» може бути тенденція до нарощування економічної доданої вартості, що свідчить про позитивні стратегії та успішні управлінські рішення. У порівнянні із конкурентом, це може створювати позитивний імідж серед клієнтів і

інвесторів. Загалом, аналіз порівняння показників з конкурентами дозволяє ліпше зрозуміти стан підприємства в контексті ринкових умов та робить можливим вдосконалення стратегій розвитку для підтримки стійкого конкурентного переваги. Також це нашоує нас на необхідність проведення прогнозування для розуміння шляхів розвитку підприємства.

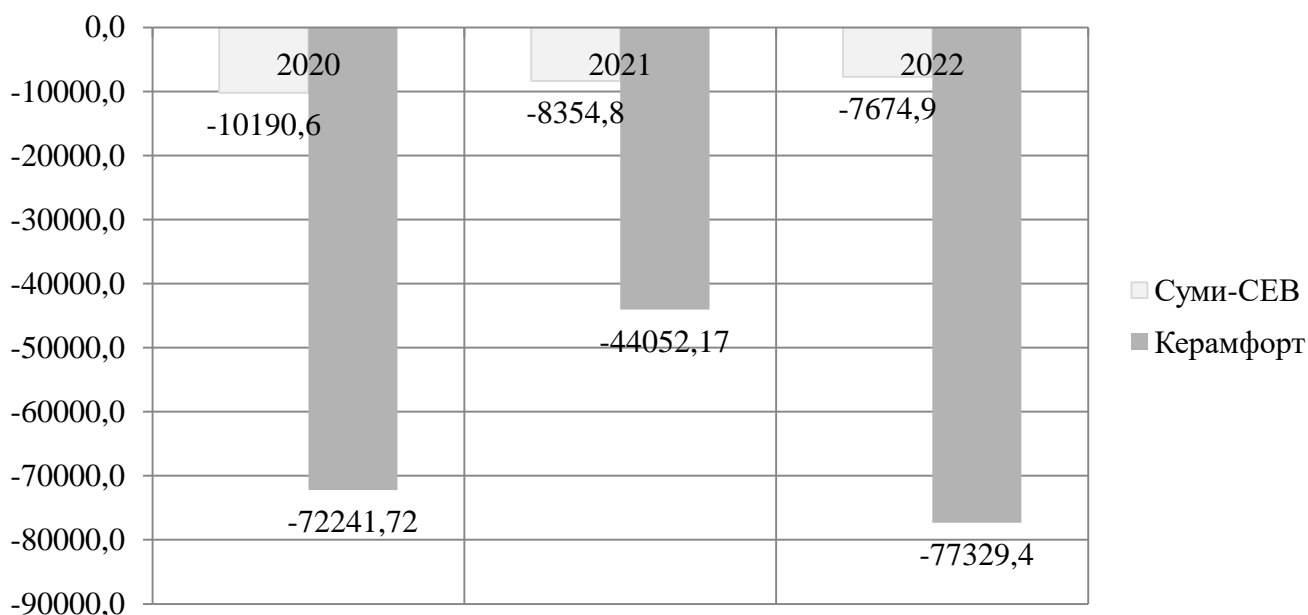

Рисунок 2.4 – Зіставлення показника економічної доданої вартості ТОВ «СУМИ-СЕВ» та ТОВ «Керамфорт»

Відповідно до проведеного прогнозування (рис. 2.5) додатного значення ТОВ «СУМИ-СЕВ» за інших рівних умов зможе досягти за п'ять років, тобто до 2028 року. Це важливий показник, що свідчить про потенційні можливості підприємства у покращенні свого фінансового стану та збільшенні прибутковості. Очікуване досягнення позитивного результату у зазначений термін вказує на ефективність прийнятих управлінських рішень та впевненість у стабільності бізнесу. Це також може бути результатом успішної імплементації стратегій та заходів, запропонованих у рамках фінансового контролінгу. Такий прогноз підтримує концепцію фінансового контролінгу як ефективного інструменту для досягнення та утримання стабільності та прибутковості підприємства в

довгостроковій перспективі. Наша ж задача представити більше можливостей для розвитку підприємства і досягнення бажаних значень швидше, що ми і зробимо далі.

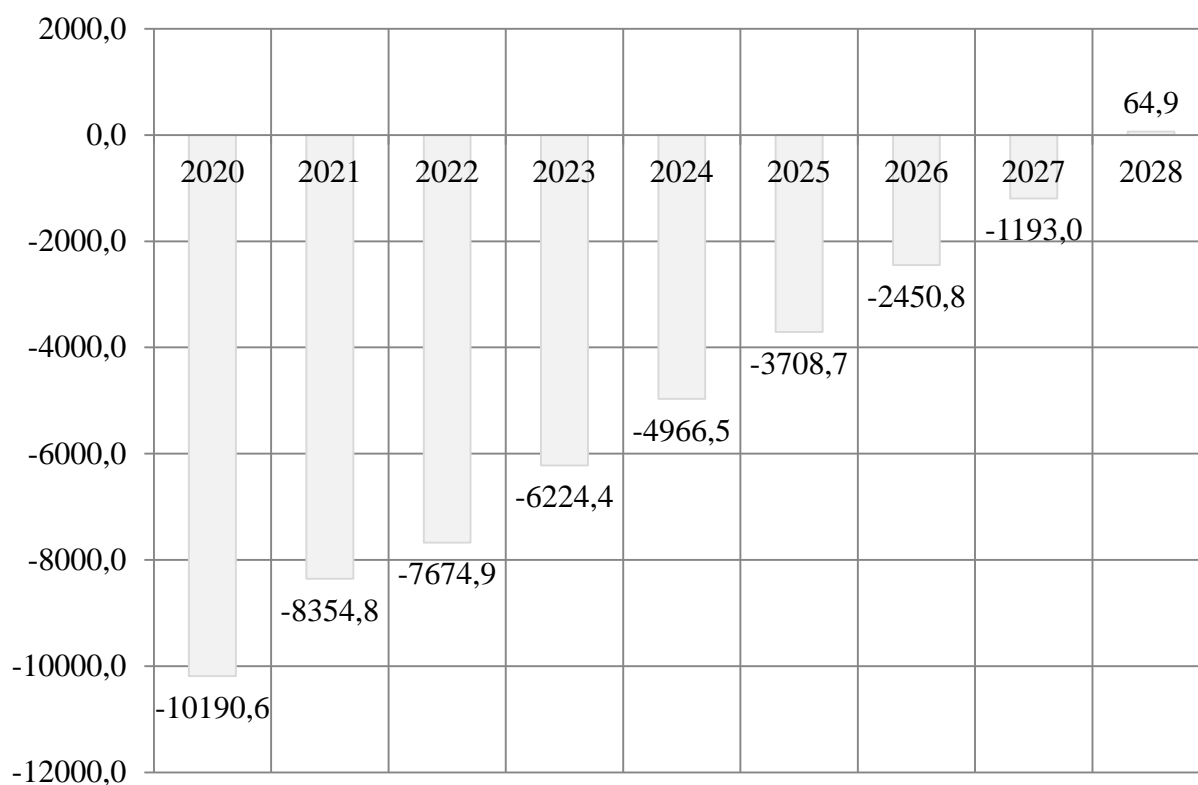

Рисунок 2.5 – Прогнозування зміни економічної доданої вартості
ТОВ «СУМИ-СЕВ»

Загалом, від'ємні значення свідчать про фінансові труднощі та можливу недостатність прибутковості підприємства. Рекомендації можуть включати стратегії покращення ефективності, оптимізації витрат та управління ризиками.

На рис. 2.6 узагальнимо підходи до управління ризиками відповідно до проведеного аналізу. Управління ризиками є важливою частиною стратегічного управління підприємством. Для компанії з від'ємними значеннями показників EVA та його складових, ефективне управління ризиками може допомогти зменшити можливість виникнення негативних впливів та покращити фінансову стійкість.

Ідентифікація ризиків	Докладний аналіз фінансового стану компанії та її зовнішнього середовища, фактори, які можуть впливати на фінансовий успіх або невдачу, внутрішні та зовнішні загрози
Оцінка ризиків	Визначення ймовірності та впливу кожного ідентифікованого ризику. Це дозволить приділити пріоритети та визначити найбільш критичні області, які потребують уваги
Розробка стратегій управління ризиками	Створення конкретних стратегій для кожного виявленого ризику. Це може включати прийняття заходів для зменшення ймовірності виникнення ризику, зменшення його впливу або прийняття заходів для передбачення негативних наслідків
Фінансове планування та бюджетування	Розробка ефективного фінансового плану, який враховуватиме ризики та можливості. Проведення регулярного оновлення бюджету, враховуючи нові ризики та зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі
Страховання та фінансові інструменти	Розгляд можливості використання страхування та фінансових інструментів для захисту від фінансових втрат внаслідок негативних подій
Моніторинг та оновлення	Постійний моніторинг фінансового стану підприємства та зміни в її оточенні. Оновлення стратегії управління ризиками відповідно до змін у бізнес-середовищі
Управління ліквідністю	Забезпечення достатньої ліквідності для того, щоб підприємство могло витримати фінансові труднощі та негативні коливання

Рисунок 2.6 – Основні аспекти контролю ризиків

Джерело: складено автором відповідно до проведеного аналізу

Ефективне управління ризиками може допомогти зробити підприємство менш вразливим до зовнішніх та внутрішніх загроз, що в свою чергу може позитивно позначитися на покращенні фінансової стійкості та створенні позитивного значення EVA. На рисунку ми визначили загальні аспекти. Більш детальні рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства розглянемо далі.

2.3 Оптимізація фінансового стану у системі фінансового контролінгу підприємства

Підрозділ пропонуємо почати з додаткових заходів аналізу підприємства. Кореляційний аналіз характеризує ступінь зв'язку між різними показниками фінансової діяльності підприємства. Нижче подана матриця кореляції для чотирьох основних показників: чистий дохід від реалізації (ЧД), чистий фінансовий результат (ЧФР), активи та пасиви підприємства (АП) і економічна додана вартість (EVA).

Таблиця 2.11 – Кореляційний аналіз основних фінансових показників ТОВ «СУМИ-СЕВ»

	<i>ЧД</i>	<i>ЧФР</i>	<i>АП</i>	<i>EVA</i>
ЧД	1			
ЧФР	-0,96	1		
АП	-0,99	0,89	1	
EVA	-0,99	0,99	0,95	1

Основні висновки з матриці кореляції:

Чистий дохід від реалізації (ЧД) та Чистий фінансовий результат (ЧФР):

Сильний від'ємний зв'язок між цими показниками (-0,956). Це може вказувати на те, що зменшення чистого доходу може впливати на зниження чистого фінансового результату і навпаки.

Чистий дохід від реалізації (ЧД) та Активи/Пасиви (АП):

Також має місце сильний від'ємний зв'язок між цими показниками (-0,985). Це може означати, що зменшення чистого доходу може супроводжуватися зменшенням активів і збільшенням пасивів.

Чистий дохід від реалізації (ЧД) та Економічна додана вартість (EVA):

Існує схожий від'ємний зв'язок між цими показниками (-0,991). Це може свідчити про те, що зниження чистого доходу може впливати на зниження економічної доданої вартості і навпаки.

На підставі аналізу кореляції можна зробити такі висновки та рекомендації:

Великий від'ємний зв'язок між чистим доходом від реалізації та чистого фінансового результату вказує на необхідність уважно вивчати фактори, що впливають на ці показники та приймати заходи для забезпечення їхньої стабільності.

Зниження чистого доходу від реалізації може впливати на активи та пасиви підприємства, що вимагає уваги до стратегій управління активами.

Необхідними заходами оптимізації вважаємо:

1. Маневреність в управлінні витратами: для досягнення ефективного використання маневреності в управлінні витратами та забезпечення прибутковості, слід ретельно вивчити зв'язок між чистим доходом та чистим фінансовим результатом.

2. Оптимізація активів та пасивів: рекомендовано провести аналіз впливу чистого доходу на активи та пасиви для розгляду можливостей оптимізації стратегій управління активами та довгостроковою стійкістю.

3. Стабільність фінансової діяльності: доречно запровадити стратегії, спрямовані на збереження стабільності фінансових показників та розглядати можливості для диверсифікації джерел чистого доходу.

4. Ефективне використання ресурсів: необхідно спрямувати увагу на ефективне використання ресурсів, аналізуючи коефіцієнти оборотності, та шукати можливості для оптимізації використання активів.

5. Оцінка ризиків та вдосконалення стратегій: важливо враховувати ризики, пов'язані зі зниженням чистого доходу, та розробляти стратегії управління ризиками для покращення стійкості підприємства.

6. Розвиток нових джерел прибутку: слід розглядати можливості для розширення асортименту продукції чи знаходження нових ринків збуту. Розробити стратегії для розвитку нових джерел чистого доходу.

7. Постійний моніторинг та адаптація стратегій: рекомендовано здійснювати постійний моніторинг фінансових показників та адаптувати стратегії управління відповідно до змін у фінансовому середовищі для досягнення більшої ефективності.

Також використовуючи один із інноваційних підходів до аналізу, пропонуємо знайти сильні й слабкі сторони підприємства, а також загрози та можливості для ТОВ «СУМИ-СЕВ» (рис. 2.7). Зокрема проведемо SWOT-аналіз, який є методом стратегічного аналізу та дозволяє систематично визначити внутрішні переваги та недоліки, а також зовнішні можливості та загрози. Такий аналіз надає базову основу для розробки стратегій, вирішення проблем, прийняття рішень та досягнення конкурентної переваги. На наше переконання, SWOT-аналіз є важливим з двох ключових причин:

1. **Комплексність оцінки:** SWOT-аналіз дозволяє оцінити всі аспекти підприємства, включаючи його внутрішні можливості та виклики зовнішнього середовища. Аналіз внутрішніх сильних і слабких сторін допомагає підприємству визначити, де воно сильне і може використовувати свої переваги, а де слабке і потребує удосконалення. Зовнішні фактори, що включають можливості і загрози, надають широкий контекст і визначають потенційне вплив зовнішніх чинників на діяльність підприємства.

2. **Розробка стратегій:** однією з ключових цілей SWOT-аналізу є розробка стратегій для використання можливостей та протидії загрозам, виправлення внутрішніх слабкостей та максимізація внутрішніх переваг. Він служить основою для формулювання стратегій розвитку та допомагає уникнути чи зменшити можливі негативні наслідки внаслідок внутрішніх чи зовнішніх обставин.

Тож, на основі проведеного аналізу можна наголосити на деяких рекомендаціях з покращення діяльності.

Оптимізація витрат: перегляд всіх видів витрат і ідентифікація можливості для їх оптимізації. Важливо зосередитися на ефективному управлінні обіговим та основним капіталом.

Ефективність операцій: посилення системи контролю та управління, спрямовані на підвищення продуктивності праці та оптимізацію робочих процесів.

Вивчення конкуренції: дослідження діяльності конкурентів, оцінка їх стратегії та використання інформації для покращення власної конкурентоспроможності.

<p>Суспільна важливість: Підприємство має суспільно значущу діяльність, в сфері оптової торгівлі будівельними матеріалами, що надає йому певний статус.</p> <p>Стабільність на ринку та попит споживачів: Підприємство має стабільне положення на ринку та робить бізнес у галузі з постійним попитом.</p> <p>Забезпеченість основними ресурсами: Орендований складський майданчик та автотранспортувач надають підприємству необхідні ресурси для здійснення діяльності.</p> <p>Достатня кількість постачальників: Різноманітність постачальників дозволяє підприємству забезпечити необхідний асортимент товарів.</p>	<p>Технічний та матеріальний знос: Вказано про наявність морального та матеріального зносу технічної бази, що може впливати на ефективність операцій.</p> <p>Низька участь у дослідженнях та розробках: Відсутність активності в дослідженнях та розробках може ускладнити інноваційний розвиток.</p> <p>Соціальна відповідальність: Низька участь у соціально-економічних проектах та бюджетна неповнота можуть впливати на імідж та сприйняття підприємства.</p> <p>Відсутність державної підтримки: Відсутність державної підтримки може ускладнити реалізацію стратегій.</p>
Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
<p>Ефективне управління та оптимізація: Можливість економії без зниження обсягів виробництва та оптимізації витрат, включаючи собівартість.</p> <p>Управління фінансовою стійкістю: Переформатування зобов'язань, зменшення вартості позикового капіталу та розширення джерел формування капіталу.</p> <p>Сприяння соціально-економічному благополуччю: Участь у соціально-економічних проектах та підтримка від місцевих органів влади.</p>	<p>Нестабільна ситуація в країні: Політична та економічна нестабільність може впливати на діяльність підприємства.</p> <p>Завищена вимогливість стейкхолдерів: Завищена вимогливість може створити тиск на підприємство та його ділову репутацію.</p>

Рисунок 2.7 – SWOT-аналіз ТОВ «СУМИ-СЕВ»

Стратегічне планування: розробка стратегічних планів, які враховують можливі варіації ринкових умов. Гнучка реакція на зміни та планування дії з врахуванням довгострокових перспектив. Постійне стратегічне вдосконалення.

Активне оновлення стратегії та плани відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Стейкхолдерські відносини: відкритий діалог із стейкхолдерами, зокрема постачальниками та клієнтами. Розгляд потреб та пропозицій для покращення співпраці.

Крім того, необхідно продовжувати моніторити та аналізувати фінансовий стан. Це важливо, щоб виявляти можливі проблеми та ризики, що допоможе вчасно приймати необхідні коригувальні заходи.

Підприємство може розглянути можливості розширення асортименту послуг та продукцій, якщо це є доречним. Це може сприяти залученню нових клієнтів та збільшенню обсягів продажів. З урахуванням збільшення чистого доходу від реалізації продукції, підприємство може розглянути розширення ринкової частки. При необхідності підприємство може оцінити можливості залучення додаткового фінансування, таких як кредити або інвестиції, для забезпечення розвитку та реалізації стратегічних проєктів.

Таким чином, на основі проведеного аналізу надано рекомендації, які можуть допомогти підприємству покращити ефективність своєї діяльності. Проведена робота може бути залучена до уваги підприємства та сприяти у прийнятті фінансово-управлінських рішень менеджментом ТОВ «СУМИ-СЕВ».

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз теоретичних та практичних аспектів фінансового контролінгу на прикладі ТОВ «СУМИ-СЕВ» надає важливі висновки та визначає ключові аспекти функціонування системи ефективного управління підприємством.

У першому розділі дипломної роботи детально розглянуто теоретичні засади фінансового контролінгу, визначено його сутність, характеристики та завдання. Аналіз та контроль, розглянуті як функції фінансового контролінгу, виявилися ключовими елементами, спрямованими на забезпечення ефективного управління підприємством. Натомість методичний інструментарій фінансового контролінгу на підприємстві визначає набір інструментів та методів для реалізації цих функцій.

У другому розділі ми перейшли до практичного аналізу, оцінюючи ефективність фінансового контролінгу на прикладі ТОВ «СУМИ-СЕВ». Аналіз показав, що майно та капітал підприємства нарощуються, що свідчить про його стійкість та потенціал. Однак, значна частина інших показників фінансового стану підприємства ставлять під питання ефективність системи фінансового контролінгу підприємства. Натомість важливо відзначити позитивну тенденцію до зміни показника економічної доданої вартості, що свідчить про успішні стратегії та управлінські рішення щодо оптимізації фінансово-господарської діяльності, навіть не зважаючи на її від'ємне значення. Адже прогноз досягнення додатного значення економічної доданої вартості до 2028 року підкреслює ефективність управлінських рішень та стратегій, розроблених у рамках фінансового контролінгу. Порівняння з конкурентом, ТОВ «Керамфорт», надає можливості для вдосконалення стратегій розвитку та збільшення конкурентної переваги. Оцінка фінансових ризиків в системі фінансового контролінгу підприємства вказує на необхідність удосконалення деяких аспектів управління для забезпечення стабільності та прибутковості.

Проведений кореляційний аналіз основних фінансових показників ТОВ «СУМИ-СЕВ» та SWOT-аналіз дозволили отримати глибше розуміння внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Отримані результати кореляційного аналізу дозволили ідентифікувати можливі, закономірності та тенденції фінансової діяльності підприємства. Це дозволило більш точно спрогнозувати можливі виклики та можливості, з якими підприємство може мати справу в майбутньому. Так, SWOT-аналіз визначив сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, з якими стикається підприємство на ринку. Результати SWOT-аналізу є інформативними та можуть слугувати основою для розробки ефективних стратегій розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Оптимізація фінансового стану у системі фінансового контролінгу є стратегічним завданням для досягнення позитивних результатів у довгостроковій перспективі. Тому, вважаємо, доречним розгляд наданих у дослідженні рекомендацій щодо покращення стану підприємства.

Загальні висновки вказують на важливість фінансового контролінгу як інструменту для досягнення та утримання стабільності та прибутковості. Проведена робота дозволила визначити важливі рекомендації, які допоможуть ТОВ «СУМИ-СЕВ» покращити ефективність своєї діяльності. Отримані результати можуть бути залучені до прийняття фінансово-управлінських рішень менеджментом підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акуліна, А. А., & Чупрін, Є. С. (2020). Поняття та основні функції фінансового контролінгу. In The 8th International scientific and practical conference “*Science, society, education: topical issues and development prospects*”(July 5-7, 2020) SPC “Sci-conf. com. ua”, Kharkiv, Ukraine. 2020. 341 p. (p. 305).
2. Вартість строкових депозитів за даними статистичної звітності банків України. Режим доступу: https://bank.gov.ua/files/Procentlastb_DEP.xls (дата звернення: 20.11.2023).
3. Вартість строкових кредитів за даними статистичної звітності банків України. Режим доступу : https://bank.gov.ua/files/Procentlastb_KR.xls (дата звернення: 20.11.2023).
4. Голод, К. О. (2023). Формування системи фінансового контролінгу на підприємстві. *Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*.
5. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
6. Гриценко, Л. Л., Деркач, Л. С. (2022) Економічна додана вартість як показник оцінки ефективності функціонування підприємства. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. № 1. С. 41–52.
7. Гузар, Б. С. (2021) Фінансовий контролінг в системі управління підприємствами України: монографія / під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець Сочинський М.М.. С. 133–156.
8. Демчук, Н. І., & Ткаченко, Г. А. (2019). Фінансовий контролінг як ключовий елемент в забезпеченні економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. № 1. С. 155–162.

9. Дунда, С. П., & Тарануха, А. В. (2021). Формування альтернативних стратегій підприємства методом динамічного SWOT-аналізу. *Наукові праці НУХТ*. Т. 27, № 6. С. 65–72.
10. Євсєєва, О. О., Анікіна, О. С., Нікуліна, С. В. (2019) Актуальність формування універсального підходу до оцінки фінансового стану підприємства на основі показників форм фінансової звітності. *Економічний простір*. No. 148. P. 129–143. URL: <https://doi.org/10.30838/p.es.2224.290819.129.577>.
11. Єрмакова, О. М., Добрик, Л. О. (2021) Удосконалення методів оцінки стану підприємства в сучасних умовах. *Шістдесяті економіко-правові дискусії* : Матеріали міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Львів, 27 жовт. 2021 р. Львів. С. 20–23.
12. Кальченко, О. (2022). Концептуальні засади фінансового контролінгу на промислових підприємствах. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (4 (32)), 291–300.
13. Керамейя. Головна сторінка | Керамейя. URL: <https://kerameya.com.ua/uk> (дата звернення: 01.12.2023).
14. Коваль, Н. О. (2022). Особливості стратегічного фінансового контролінгу в сучасних умовах. *Modern Economics*. 2022. № 31(2022). С. 52–57. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V31\(2022\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V31(2022)-08).
15. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 18.11.2023). (77)
16. Кулікова, Є. О., & Трунько, К. Ю. (2020). Фінансовий контролінг, як система управління фінансами підприємства. *Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції*, 152.
17. Лазоренко, В. В. (2018) Методи оцінки банкрутства, в аналізі фінансової стійкості підприємств сфери послуг. *Приазовський економічний вісник*. № 1 (06). С. 62–65.
18. Лисьонкова, Н. М., & Конореєв, Д. Ю. (2022). Сутність та основні функцій фінансового контролінгу. VI International Scientific and Practical

Conference «*Scientific discussions and solution development*», December 05–07, Graz, Austria. 353 p. (p. 58).

19. Насібова, О. В., Шипенко, А. А. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки*. 2019. № 206. С. 35–44. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/5038>.

20. Олійник, Л. А. (2019) Фінансовий контролінг як сучасний інструмент ефективного управління підприємством. *Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації*, 49.

21. Оскома, О. В., & Драгун, М. Д. (2021). Планування та контроль, як центральні функції фінансового контролінгу підприємства. *Економіка та управління соціально-економічним розвитком країни в умовах глобалізаційних викликів*, 175.

22. Пенішкевич, Є. (2022) Теоретичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : ЗБ. НАУК. ПР. *X всеукр. науково-практ. Інтернет - конф.* 23 берез. 2022 р., м. Вінниця, 23 берез. 2022 р. Вінниця. С. 161–169.

23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 18.11.2023).

24. Сіренко, Н. М., & Семенюк, А. І. (2023). Особливості інформаційного забезпечення фінансового контролінгу підприємств. *Modern Economics*. 2023. № 38. С. 144–151. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-22](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-22).

25. Скрипник, Г. (2021) Фінансовий контролінг як система ефективного управління підприємством. Монографія. Розділ 1 Механізм функціонування підприємництва в Україні та його інтеграція до світового економічного простору, 244.

26. СУМИ-СЕВ. YouControl. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/30174838/ (дата звернення: 01.12.2023).

27. Танасієва, М. М., & Никифорак, І. І. (2021). Ризики як об'єкт внутрішнього контролю: виявлення та оцінка. *Економіка, управління та адміністрування*, (3 (97)), 30-35.
28. ТОВ «СУМИ-СЕВ» Код ЄДРРОУ 30174838 – Опендатабот. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/30174838> (дата звернення: 08.12.2023). (111)
29. Цегла, тротуарна плитка, газоблок у Сумах | КЕРАМФОРТ. Цегла, тротуарна плитка, газоблок у Сумах | КЕРАМФОРТ. URL: <https://keramfort.ua/> (дата звернення: 25.11.2023).
30. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 28 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
31. Шепелюк, В. А. (2019). Місце та роль фінансового контролінгу в системі управління діяльністю підприємства. *Економічні студії*, 102.
32. Яцух, О. О., Захарова, Н. Ю. (2018) Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Т. 29, № 68. С. 173–180.
33. Hrytsenko, L, Derkach, L. (2021) The possibility of EBIT and EBITDA use in Ukrainian practice of determining the company efficiency. *Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System : Materials of the International scientific and practical conference*. ed.: L. L. Hrytsenko, I. V. Tyutyunyk. Sumy : Sumy State University. P. 43–46.
34. Wisconte, S. A., Musina, D. R., Gerasimova, M. V., Yangirov, A. V., & Nasyrova, S. I. (2020). Company Efficiency Assessment Using Key Indicator System. *International Scientific Conference "Far East Con" (ISCFEC 2020)*. Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200312.435>
35. Online Statistics Calculator. DATAtab. <https://datatab.net>

ДОДАТОК А

**ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ФІНАНСОВОГО
КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА**

Таблиця А.1 – Систематизація науково-методичних підходів до визначення поняття «фінансовий контролінг» на рівні підприємства

Категорія	Автор, джерело	Визначення поняття
Функціональний підхід	Шепелюк В. А. [31, с. 102-103]	Фінансовий контролінг – це система управління, яка дає змогу досягати оперативні та стратегічні цілі підприємства. Застосування в управлінні підприємством потребує використання конкретних методів та інструментів.
	Кулікова Є. О., Трунько К. Ю. [16, с. 154]	Фінансовий контролінг – це цілісна система методів планування, обліку, аналізу та контролю, що регулює кількісними показниками і забезпечує функціональну підтримку фінансового менеджменту на підприємстві, для досягнення мети та завдань його діяльності при максимально дієвому використанні фінансових ресурсів.
	Олійник Л. А. [20, с. 49]	Фінансовий контролінг – це спеціальна система управління, яка цілеспрямована на визначення майбутнього фінансового достатку підприємства, а також шляхів його досягнення.
	Скрипник Г. [25, с. 252]	Фінансовий контролінг – компонент у цілісній системі управління підприємством, виступає його ефективним інструментом, який оперує кількісними показниками і на підставі опрацювання інформації, аналізу, обліку, планування, бюджетування та контролю забезпечує підтримку фінансового менеджменту на підприємстві, сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень, виконанню оперативних і стратегічних планів при максимально ефективному використанні фінансових ресурсів.
	Демчук Н. І. [8, с. 158]	Фінансовий контролінг – сукупність методик, котрі направлені на удосконалення облікової політики і управлінської практики підприємства на засадах фінансових показників успішності.
	Голод К. О. [4]	Фінансовий контролінг – це ефективна координаційна система забезпечення взаємозв'язку між підготовкою бази даних, фінансовим аналізом, фінансовим плануванням і контролем управління фінансами, забезпечення спрямованості контрольних заходів на пріоритетні напрямки фінансової діяльності підприємства, виявлення відхилень від її фактичної. результатів прогнозованих термінів і впровадження оперативних управлінських рішень, що забезпечують його нормалізацію.
	Лисьонкова Н. М., [18, с. 58]	Фінансовий контролінг – це система, яка забезпечує зосередження контрольних дій на основних напрямках фінансової діяльності, виявлення фактичних відхилень результатів від запланованих, прийняття управлінських рішень, що нормалізують роботу підприємства.

Продовження таблиці А. 1

Категорія	Автор, джерело	Визначення поняття
Інституційний підхід	Кальченко О. [12, с. 292-294]	<p>Фінансовий контролінг у загальному вигляді являє собою систему управління фінансами підприємств в умовах високої ризикованості, динамічності та невизначеності зовнішнього середовища.</p> <p>Фінансовий контролінг є важливою складовою фінансового управління, здійснюється в межах фінансової стратегії суб'єкта господарювання та спрямований на забезпечення надійності та результативності фінансової діяльності, стабільності фінансового стану, а також на мінімізацію фінансових ризиків промислових підприємств.</p> <p>Аналіз поняття «фінансовий контролінг» дозволяє виділити два основні підходи до визначення його сутності: -функціональний підхід –це підхід, що базується на розумінні функцій фінансового контролінгу та їх взаємодії між собою;-інституційний підхід –це підхід, який визначає фінансовий контролінг як сукупність певних інституційних механізмів.</p> <p>Відповідно до інституційного підходу фінансовий контролінг можна розглядати як систему правил, процедур, інструментів та механізмів, що забезпечують контроль за фінансовими процесами та операціями для ефективною і стабільною фінансовою діяльністю підприємства, а також організують та створюють підґрунтя для продуктивної взаємодії всіх учасників його фінансово-господарської діяльності.</p>
	Лазоренко В. В. [17]	Лазоренко В. В. визначає фінансовий контролінг «як підсистему контролінгу, що здійснює орієнтоване на результат управління фінансами підприємства за допомогою використання методів і інструментів фінансового менеджменту, забезпечення безперервного потоку внутрішньої і зовнішньої інформації для ухвалення управлінських рішень».
	Коваль Н. О. [14, с. 54]	Фінансовий контролінг є дієвою системою, що координує взаємозв'язку між формуванням інформаційної бази, фінансовим аналізом, фінансовим плануванням та внутрішнім фінансовим контролем, що забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетні напрями фінансової діяльності підприємства, своєчасне виявлення відхилень фактичних її результатів від передбачених та прийняття оперативних управлінських рішень. Водночас фінансовий контролінг можна інтерпретувати як систему інформації, координації всіх підсистем управління, що передбачає використання методів і процедур із бюджетування, стратегічного планування, управлінського обліку, фінансової діагностики, інвестор-релейшнз, управління ризиками та внутрішнього контролю, які в сукупності зорієнтовані на підвищення ефективності фінансово-економічних рішень і збільшення вартості підприємства.

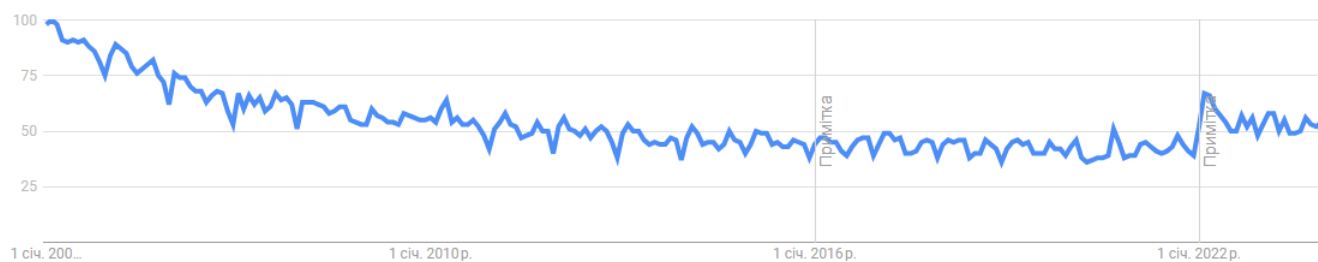

Рисунок А.1 – Динаміка популярності пошукового терміну «financial management» у світі з 01.01.2004 по 01.12.2023

Джерело: Google Trends

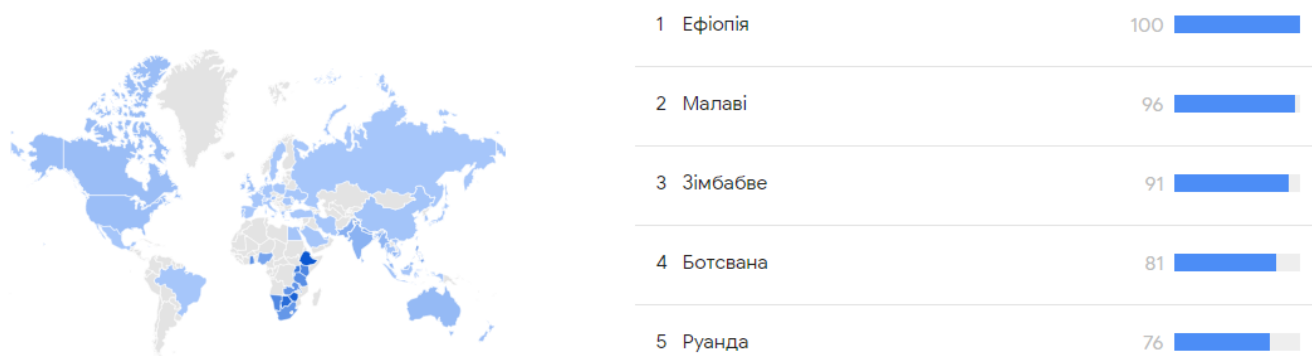

Рисунок А.2 – Популярність запиту «financial management» за регіонами світу з 01.01.2004 по 01.12.2023

Джерело: Google Trends

Таблиця А. 2. Порівняльна характеристика застосування методів контролінгу в управлінні підприємствами різних країн [7].

Країна			
Німеччина	США	Польща	Україна
<ul style="list-style-type: none"> • SWOT-аналіз; • бюджетування; • вартісний ABC та XYZ-аналізи; • матриця МакКінсі; • аналіз конкурентних переваг Портера; • аналіз точки беззбитковості; • аналіз цінової собівартості. 	<ul style="list-style-type: none"> • SWOT-аналіз; • бюджетування; • функціональний аналіз; • Balanced Scorecard; • бенчмаркінг; • матриця БКГ; • аналіз витрат за центрами обліку і звітності. 	<ul style="list-style-type: none"> • SWOT-аналіз; • бюджетування; • аналіз відхилень; • аналіз ризиків; • аналіз точки беззбитковості. 	<ul style="list-style-type: none"> • SWOT-аналіз; • бюджетування; • аналіз ризиків; • аналіз точки беззбитковості; • аналіз витрат; • факторний аналіз; • Balanced Scorecard; • бенчмаркінг; • матриця БКГ.

ДОДАТОК Б

ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ

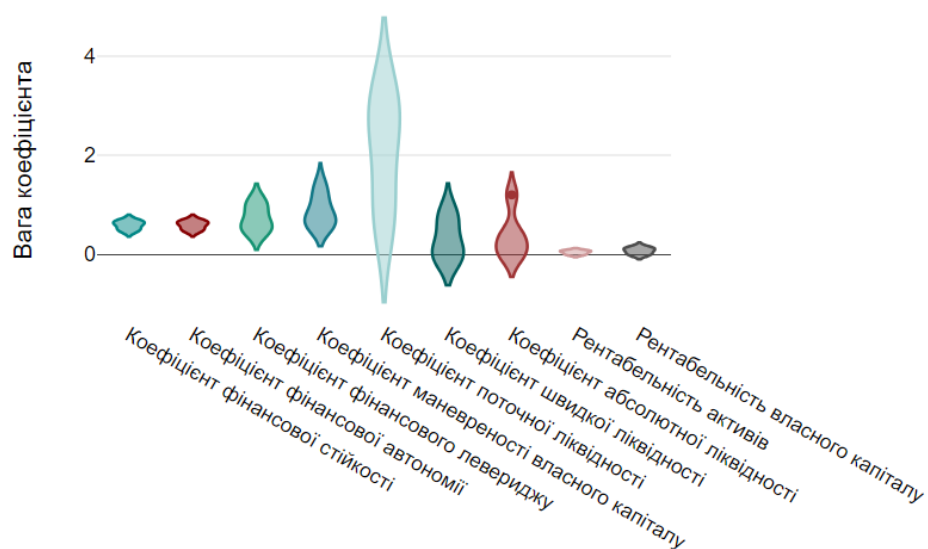

Рисунок В.1 – Візуалізація значень коефіцієнтів комплексного фінансового стану
ТОВ «СУМИ-СЕВ»

Джерело: Побудовано за допомогою інструментів DATAtab

Таблиця В.1 – Показники економічної доданої вартості ТОВ «Керамфорт»
за період 2020-2022 рр.

Показник	Одиниці виміру	Рік		
		2020	2021	2022
ЕВІТ	тис.грн.	655,6	1249,6	5,9
Витрати з податку на прибуток	тис.грн.	-186	-224,9	-1,1
НОРАТ	тис.грн.	469,6	1024,7	4,8
Активи	тис.грн.	5173,9	10634,5	9030,4
Поточні зобов'язання і без векселів виданих	тис.грн.	793,7	1259,6	620,7
Доходи майбутніх періодів	тис.грн.	0,00	0,00	0,00
ІС	тис.грн.	4380,2	9374,9	8409,7
Власний капітал	тис.грн.	4380,20	5404,9	5409,7
Частка власного капіталу		1,00	0,58	0,64
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	тис.грн.	0,00	0,00	3 000
Частка позикового капіталу		0,00	0,00	0,36
Вартість власного капіталу	%	16,6	8,34	6,82
Вартість позикового капіталу	%	13,03	13,29	13,48
WACC	%	16,60	4,81	9,20
EVA	тис.грн.	-72241,72	-44052,17	-77329,4

ДОДАТОК В
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТОВ «СУМИ-СЕВ» ТА
ТОВ «КЕРАМФОРТ» ЗА ПЕРІОД 2020-2022 РР.

Таблиця В.1 – Баланс ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр., тис. грн.

Актив	Код рядка	2020	2021	2022
Нематеріальні активи:	1000			
первісна вартість	1001			
накопичена амортизація	1002			
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010			
первісна вартість	1011	27,7	27,7	27,7
Знос	1012	-27,7	-27,7	-27,7
Інвестиційна нерухомість:	1015			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	0	0	0
Запаси	1100	1 230,70	1 343,80	1 009,40
Виробничі запаси	1101			
Готова продукція	1103	1 226,30	1 323,00	989,1
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховування	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130			
з бюджетом	1135		35,2	0,1
у тому числі з податку на прибуток	1136			

Продовження таблиці В.1

Актив	Код рядка	2020	2021	2022
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	87,9	170,7	719,9
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	7,8	0,3	0,3
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	25,1	21,4	83,8
Усього за розділом II	1195	1 363,50	1 571,40	1 813,50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	1 363,50	1 571,40	1 813,50
Пасив	Код рядка	2020	2021	2022
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400			
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410			
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	817,2	913,3	1 044,60
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	917,2	1 013,30	1 144,60
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення:	1520			

Продовження таблиці В.1

Пасив	Код рядка	2020	2021	2022
витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532			
резерв незароблених премій	1533			
інші страхові резерви	1534			
Інвестиційні контракти	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	0,8	0,5	0,7
за розрахунками з бюджетом	1620	6,1		43,2
за у тому числі з податку на прибуток	1621			7,5
за розрахунками зі страхування	1625			
за розрахунками з оплати праці	1630			
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640			
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	439,4	557,6	625
Усього за розділом III	1695	446,3	558,1	668,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	1 363,50	1 571,40	1 813,50

Таблиця В.2 – Звіт про фінансові результати ТОВ «СУМИ-СЕВ» за період 2020-2022 рр., тис. грн.

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 763,20	6 575,80	3 907,50
Чисті зароблені страхові премії	2010			
Премії підписані, валова сума	2011			
Премії, передані у перестраховування	2012			
Зміна резерву незароблених премій	2013			
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-10 158,20	-5 927,80	-3 387,40
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070			
Валовий: прибуток	2090	605,00	648,00	520,10
Валовий: збиток	2095			
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105			
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110			
Зміна ін страхових резервів	2111			
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112			
Інші операційні доходи	2120			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121			
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122			
Адміністративні витрати	2130			
Витрати на збут	2150			
Інші операційні витрати	2180	-798,1	-551,9	-381,3
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181			
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182			
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		96,10	138,80
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	-193,10		
Дохід від участі в капіталі	2200			
Інші фінансові доходи	2220			
Інші доходи	2240			
Дохід від благодійної допомоги	2241			
Фінансові витрати	2250			
Втрати від участі в капіталі	2255			
Інші витрати	2270			
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275			

Продовження таблиці В.2

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		96,1	138,8
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	-193,1		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300			-7,5
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305			
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		96,1	131,3
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	-193,1		

Таблиця В.3 – Баланс ТОВ «КЕРАМФОРТ» ради за період 2020-2022 рр.,

тис. грн.

Актив	Код рядка	2020	2021	2022
Нематеріальні активи:	1000		5,40	1,30
первісна вартість	1001	24,30	32,40	32,40
накопичена амортизація	1002	24,30	27,00	31,10
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	899,90	853,60	7 079,40
первісна вартість	1011	1 763,00	2 132,20	8 970,20
Знос	1012	863,10	1 278,60	1 890,80
Інвестиційна нерухомість:	1015			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	899,90	859,00	7 080,70
Запаси	1100	2 742,00	4 116,20	1 070,80
Виробничі запаси	1101			
Готова продукція	1103	2 710,70	4 045,20	984,90
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховування	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13,20		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130			
з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			

Продовження таблиці В.3

Актив	Код рядка	2020	2021	2022
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 231,00	5 091,80	716,50
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	126,30		
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			
Витрати майбутніх періодів	1170	29,80	35,10	9,70
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	131,70	529,90	69,20
Усього за розділом II	1195	4 274,00	9 775,50	1 949,70
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	5 173,90	10 634,50	9 030,40
Пасив	Код рядка	2020	2021	2022
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50,00	50,00	50,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410			
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	12,50	12,50	12,50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 317,70	5 342,40	
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	4 380,20	5 404,90	5 409,70
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення:	1520			

Продовження таблиці В.3

Пасив	Код рядка	2020	2021	2022
витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532			
резерв незароблених премій	1533			
інші страхові резерви	1534			
Інвестиційні контракти	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595			3 000,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615			
за розрахунками з бюджетом	1620	213,20	224,90	15,50
за у тому числі з податку на прибуток	1621	186,00	224,90	1,10
за розрахунками зі страхування	1625			
за розрахунками з оплати праці	1630			
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640			
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	580,50	845,40	584,20
Усього за розділом III	1695	793,70	1 259,60	620,70
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	5 173,90	10 634,50	9 030,40

Таблиця В.4 – Звіт про фінансові результати ТОВ «КЕРАМФОРТ» за період 2020-2022 рр., тис. грн.

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 237,00	27 311,00	10 982,50
Чисті зароблені страхові премії	2010			
Премії підписані, валова сума	2011			
Премії, передані у перестраховування	2012			
Зміна резерву незароблених премій	2013			
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	16 449,50	23 442,30	8 770,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070			
Валовий: прибуток	2090			
Валовий: збиток	2095			
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105			
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110			
Зміна ін страхових резервів	2111			
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112			
Інші операційні доходи	2120	29,70	4,40	0,80
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121			
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122			
Адміністративні витрати	2130			
Витрати на збут	2150			
Інші операційні витрати	2180	1 727,20	2 561,50	2 127,80
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181			
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182			
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190			
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200			
Інші фінансові доходи	2220			
Інші доходи	2240	30,00	30,00	
Дохід від благодійної допомоги	2241			
Фінансові витрати	2250			
Втрати від участі в капіталі	2255			
Інші витрати	2270	86,80	62,00	79,60
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275			

Продовження таблиці В.4

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 033,20	1 249,60	5,90
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295			
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	186,00	224,90	1,10
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305			
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	847,20	1 024,70	4,80
Чистий фінансовий результат: збиток	2355			